

استکناس

روزنامه اقتصادی مجرایان

ویژه چهل و پنجمین روز فراق غمناک شهید

فرمانده سپاه پاسداران:

امتداد دولت سیزدهم در دولت چهاردهم را خواهانیم

فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گفت: دولت ریسی امتداد جوهره و اندیشه رهبری بود. راز موفقیت ریسی عمل به اندیشه رهبری بود. فضای سیاسی جهان و خاورمیانه با عمل دولت ریسی به این اندیشه تغییر کرد...

صفحه ۲

شرکت در انتخابات مصداق حرکت در مسیر شهدا است؛

ایران در آستانه یک آزمون بزرگ

در تاریخ ۴۶ ساله نظام جمهوری اسلامی، انتخابات های مختلف با هر شرایطی از دفاع مقدس تا قرنطینه کرونا برگزار شده است و در این میان بسیاری افراد از جمله شهیدان سید محمد بهشتی، حاج قاسم سلیمانی و محمدرضا زاهدی بر اهمیت این امر تاکید کرده اند و آنجا که نیاز بوده است به تبیین و توضیح پرداخته اند...

صفحه ۲

استکناس: تلاش های دولت سیزدهم در بازارهای نفت را بررسی کرد؛

درآمدهای نفتی ایران بر مدار رشد

آمارهای رشد اقتصادی در سه سال دولت سیزدهم از بزرگ شدن اقتصاد ایران به واسطه افزایش تولید و فروش نفت حکایت دارد
دولت سیزدهم در تولید نفت حدود ۷۰ درصد رشد داشته است
شاخص های اقتصادی به ما نشان می دهد روند افزایش تولید و صادرات نفت ایران کاملاً ملموس است

صفحه ۴

سرمقاله

اهمیت راهبردی و فرا منطقه ای «جاده توسعه»

سینا علیزاده؛ کارشناس مسائل بین الملل پروژه جاده توسعه عراق شامل مسیری زمینی و ریلی به طول یک هزار و ۲۰۰ کیلومتر است که از بندر فو در بصره آغاز می شود و با اتصال به شبکه ریلی ترکیه به بندر مرسین و کشورهای اروپایی می رسد. بودجه پروژه حدود ۱۷ میلیارد دلار برآورد شده که ۶،۵ میلیارد دلار برای بزرگراه و ۱۰،۵ میلیارد دلار برای قطار برقی است...

صفحه ۲ را بخوانید

یادداشت

آب، نیازمند مدیریت الگوی مصرف بهزاد پارسا/ اقتصاددان

آب برای همه موجودات زنده روی زمین مهمترین ضرورت زندگی است. بدون آب هیچ کس حتی یک روز نمی تواند زنده باشد. ما همچنین میدانیم که درصد بسیار کمی آب شیرین و سالم به معنای آب آشامیدنی بر روی زمین موجود است. بنابراین، ما نباید آب سالم را هدر دهیم و باید آن را برای نسل های بعدی ذخیره کنیم. ما باید عادت های بد خود را به نقاط قوت تغییر دهیم و آگاهی مردم را در مورد اهمیت آب سالم افزایش دهیم...

صفحه ۴ را بخوانید

یادداشت

فرصت های دنیای خارج و استفاده به نفع کشور

امین دلیری/ تحلیلگر مسائل اقتصادی اقتصاددانان توسعه، رشد اقتصادی کشورها را به تجارت خارجی پیوند می زنند. همان طور که سرمایه گذاری موتور رشد اقتصادی است، تجارت خارجی را نیز موتور رشد توسعه و رشد اقتصادی می دانند. رشد سریع کشورهای توسعه یافته صنعتی در دوران بلوغ اقتصادی، موهن گسترش تجارت خارجی با کشورهای پیرامونی بوده و بنابراین اهمیت تجارت خارجی در رشد اقتصادی انقدر واضح است که با توجه به سوابق شواهد تاریخی و تجربی نیاز به اثبات مجدد ندارد...

صفحه ۳ را بخوانید

مرکز آمار ایران گزارش تورم خرد دامه را منتشر کرد کمتر کم درآمدها زیر بار تورم خم شد

حس کرد. بررسی هانشان می دهند که برخلاف تورم ماهانه، نرخ تورم سالانه در خرداد ماه سال گذشته، در دهک های بالاتر بیشتر بوده است. نرخ تورم سالانه خرداد ماه برای دهک اول ۳۲ درصد و برای دهک دوم ۳۶،۷ درصد بود که به ترتیب کمترین و بیشترین تورم سالانه را به ثبت رساندند. این موضوع، نشان دهنده اختلافی ۴،۷ واحد درصدی بین تورم سالانه در دهک اول و دوم است. تفاوت نرخ تورم در بین دهک ها به دلیل ضریب اهمیت کالاها و خدمات در سبد مصرفی خانوارها در دهک های مختلف است. طبق داده های مرکز آمار ایران، در دهک های پایین تر، کالاهای خوراکی، آشامیدنی و خدمات از اهمیت بیشتری برخوردار هستند اما در دهک های بالاتر اهمیت کالاهای غیر خوراکی بیشتر است. گزارش مرکز آمار نشان دهنده این موضوع است که ضریب اهمیت خوراکی ها، آشامیدنی ها و خدمات در دهک اول برابر با ۴۲،۴ درصد است. این رقم در دهک دوم عدد ۲۱،۶ درصد را نشان می دهد. از سوی دیگر، در مصرف کالاهای غیر خوراکی، و خدمات، دهک اول ۵۷،۶ درصد از هزینه های خود را به این کالاها اختصاص داده است. با این وجود سهم کالاهای غیر خوراکی و خدمات در هزینه دهک دوم برابر با ۷۸،۴ درصد است. پایین ترین نرخ تورم ماهانه خرداد ماه با رقم ۲،۴۴ درصدی در دهک دوم رقم خورد اما دهک اول نرخ تورم ماهانه ۲،۸۸ درصدی را ثبت کرد.

محمد حسین حسینی / گروه اقتصاد

مرکز آمار ایران در سوم تیرماه ۱۴۰۳ گزارش تورم خرد دامه را منتشر کرد. بر اساس این گزارش، نرخ تورم سالانه در خرداد ماه به رقم ۳۶،۱ درصد کاهش یافت. همچنین تورم نقطه به نقطه با افزایش ۰،۹ درصدی به عدد ۳۱،۹ درصد رسید. با وجود اینکه آمار و ارقام یاد شده بیانگر تورم کل جامعه هستند، نرخ تورم برای دهک های مختلف هزینه ای متغیر است. در واقع، سبد خرید خانوارها بر اساس درآمدها و هزینه های آنها تشکیل می شود و افراد با درآمدها و هزینه های مختلف، سبد مصرفی یکسانی ندارند. در نتیجه افرادی که در دهک های هزینه ای مختلف قرار دارند، تورم یکسانی را تجربه نمی کنند. از این جهت، مرکز آمار در گزارش های خود به بررسی تورم به تفکیک دهک ها نیز می پردازد. این نرخ برای دهک نهم برابر با ۳۲،۶ درصد بود. همچنین پایین ترین نرخ تورم نقطه به نقطه در خرداد ماه، مربوط به دهک اول هزینه ای بود و رقمی برابر ۲۸،۷ داشت. با این وجود در تورم ماهانه خرداد ۱۴۰۳ بیشترین تورم متوجه دهک چهارم با رقم ۳،۰۷ درصدی شد. از طرفی، پایین ترین نرخ تورم ماهانه در دهک دوم هزینه ای که ثروتمندترین دهک به شمار می رود رقم خورد و این دهک در خرداد امسال نرخ تورم ماهانه ۲،۴۴ درصدی را به ثبت رساند. دهک اول اما کم در آمدترین دهک محسوب می شود، نرخ تورم ماهانه ۲،۸۸ درصدی را ثبت کرد و فشار افزایش قیمت ها را بیش از دهک دوم

رئیس قوه قضاییه:

جمهوری اسلامی ایران معتقد به حق مردم در تعیین سرنوشت خود است

حتماً شما خواهید دید که مردم ما بر اساس آزادی عمل و سلیقه به پای صندوق های رأی خواهند رفت و نامزد مورد نظر خود را انتخاب می کنند. رئیس عدلیه به میبحث مهم آزادی در نظام جمهوری اسلامی ایران نیز گریزی زد و بیان داشت: جمهوری اسلامی ایران بر اساس آموزه های اسلامی معتقد به آزادی انسان ها در ساختن زندگی خود است. مشروط به آنکه این آزادی مخل آزادی دیگران نباشد و به دیگران ضرر و لطمه وارد نیاورد. توجه به حق دیگران در آموخته های اسلامی و جمهوری اسلامی ایران به حدی است که چنانچه فردی از دستورات الهی و حکومتی تخطی کند می تواند با رعایت قواعد و ضوابطی مورد عفو و ارفاق قرار گیرد، اما چنانچه فردی حق دیگری را تضییع کند مادامی که رضایت او را جلب نکند مورد ارفاق و عفو قرار نمی گیرد. قاضی القضاات تصریح کرد: جمهوری اسلامی ایران معتقد به تضارب آرا و افکار است و تاکید دارد که با انجام گفتگو و همفکری بر مبنای مبانی مشخص، بسیاری از مشکلات جهانی قابل حل است. حجت الاسلام والمسلمین محسنی اژه ای در ادامه با اشاره به آمادگی جمهوری اسلامی ایران برای انعقاد بیمن های حقوقی و قضائی با سایر کشورها، اظهار کرد: ما بر انعقاد تفاهات و توافقات به منظور گسترش معاضدت های حقوقی و قضائی با سایر کشورها تاکید داریم. ما معتقدیم توسعه روابط و مرادوات کشورها در حوزه های سیاسی و اقتصادی و فرهنگی زمانی به نتیجه غایی و مؤثر ختم می شود که تفاهات و توافقات حقوقی و قضائی نیز میان آن ها بسط و گسترش یابد. امروز نیاز است با عنایت به تحولات و تطورات در حوزه های ارتباطی و فناورانه، مرادوات حقوقی و قضائی میان کشورها مبتنی بر قواعد دنیای جدید ارتقا یابد.

سرپرست ریاست جمهوری:

تلاش برای تحقق مشارکت حداکثری در انتخابات وظیفه همه مسئولان است

برخی سعی می کنند نسبت به آنچه کارنامه نظام تعلق می شود، سیاه نمایی کنند. مخبر همچنین در ابتدای سخنان خود ضمن تبریک عید بزرگ غدیر، از مردم و همه دست اندکاران برگزاری راهپیمایی مردمی غدیر قدردانی کرد و در ادامه با اشاره به فرارسیدن اربعین شهدای خدمت و همزمانی آن با سالروز شهادت ۷۲ تن، از همه مسئولان خواست نسبت به برگزاری شایسته این مناسبت اهتمام لازم را داشته باشند و از این فرصت برای تبیین بیشتر دستاوردها و تلاش های دولت مردمی بهره بگیرند. وی در پایان سخنان خود با اشاره به گزارش های ارائه شده از سوی وزرای نفت، نیرو و راه و شهرسازی گفت: در این دولت در بخش های مختلف از جمله بخش های زیربنایی کارهای بسیار بزرگی انجام شده که باید به شکل مناسب به اطلاع افکار عمومی رسانده شود.

سرپرست ریاست جمهوری تلاش برای تحقق مشارکت حداکثری در انتخابات را وظیفه و مسئولیت شرعی و قانونی همه مسئولان دانست. محمد مخبر در جلسه هیئت دولت، با اشاره به تاکیدات مطرح شده در سخنان رهبر معظم انقلاب اسلامی و نیز دیگر سخنرانی ها و مواضع ایشان در ایام اخیر درباره اهمیت مشارکت حداکثری در انتخابات پیش رو، تلاش برای تحقق این مهم را وظیفه و مسئولیت شرعی و قانونی همه مسئولان دانست. سرپرست ریاست جمهوری همچنین با قدردانی از تعابیر و توصیفات رهبر معظم انقلاب اسلامی نسبت به رئیس جمهور شهید و نیز دولت مردمی، به اقدامات شاخص انجام شده در دولت مردمی و تحولات مثبتی که در این مدت در حوزه های مختلف حاصل شده اشاره و تصریح کرد: با وجود چنین توفیقاتی جای تعجب است که چگونه

آگهی مزایده عمومی

اجاره سه باب مغازه سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی واقع در ابتدای خیابان شهید دستغیب

سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری یزد در نظر دارد جهت استفاده از منافع دو باب مغازه و یک باب مغازه به همراه دستگاه پمپواتیک شارژر کپسول آتش نشانی به شرح مذکور و با جزئیات مندرج در اسناد مزایده را با بهره گیری از سامانه تدارکات الکترونیکی (www.setadiran.ir) با شماره مزایده ۰۵۰۳۰۰۵۱۲۰۰۰۰۰۰۷ به صورت الکترونیکی برای اجاره واگذار نماید.

زمان انتشار در سایت: ۱۴۰۳/۰۴/۰۷

مهلت دریافت اسناد مزایده: تا تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۴

تاریخ بازدید: از تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۰۷ تا تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۴

آخرین مهلت ارسال پیشنهاد قیمت: ۱۴۰۳/۰۴/۲۷

زمان بازگشایی: ۱۴۰۳/۰۴/۲۸

زمان اعلام به برنده: ۱۴۰۳/۰۴/۳۰

ضمناً رعایت موارد ذیل الزامی می باشد:

- برگزاری مزایده صرفاً از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت می باشد و کلیه مراحل فرآیند مزایده شامل خرید و دریافت اسناد مزایده در صورت وجود هزینه مربوطه، پرداخت تضمین شرکت در مزایده (ودیعه)، ارسال پیشنهاد قیمت، بازگشایی پاکات، اعلام به برنده، واریز وجه مزایده و تحویل کالا در بستر سامانه از این طریق امکان پذیر می باشد.
- پیشنهاد می گردد قبل از ارائه پیشنهاد موضوع مزایده از محل بازدید به عمل آوری.
- معلقندان به شرکت در مزایده می بایست جهت ثبت نام و دریافت گواهی الکترونیکی (توکن)، با شماره های ذیل تماس حاصل نمایند: مرکز پشتیبانی و راهبری: ۱۴۵۶ اطلاعات تماس دفاتر ثبت نام سایر استان ها، در سایت سامانه www.setadiran.ir (بخش "ثبت نام / پروفایل مزایده گر") موجود است. (مرکز جعفرپور). (ش.د.ا. ۲۶۸)

مدیریت ارتباطات و امور بین الملل شهرداری یزد

شناخه آگهی ۱۷۴۲۱۳۵

توضیحات وزیر کار درباره پرداخت همسان‌سازی حقوق بازنشستگان

حقوق آنها که کمتر گرفته‌اند اصلاح خواهد شد

یادداشت

فرصت‌های دنیای خارج و استفاده به نفع کشور

امین دلیری/تحلیل‌گر مسائل اقتصادی اقتصاددانان توسعه، رشد اقتصادی کشورها را به تجارت خارجی پیوند می‌زنند. همان‌طور که سرمایه‌گذاری موتور رشد اقتصادی است، تجارت خارجی رانیزموتوررشد توسعه ورشد اقتصادی می‌دانند.

رشد سریع کشورهای توسعه‌یافته صنعتی در دوران بلوغ اقتصادی، مرهون گسترش تجارت خارجی باکشورهای پیرامونی بوده وبنابراین اهمیت تجارت خارجی در رشد اقتصادی آنقدر واضح است که با توجه به سوابق شواهد تاریخی و تجربی نیاز به اثبات مجدد ندارد.

امروز کشور ایران در سخت‌ترین دوران از نظر تحریمی قرار دارد. باید توجه داشته باشیم در شرایطی که تحریم‌ها سبب محدودیت‌هایی در داوستد داخلی و خارجی شود، دولت‌ها مجبور می‌شوند برای سنتی‌سازی تحریم‌ها دست به اقداماتی بزنند که نیاز به تنظیم‌گری از سوی آنها دارد؛ یعنی وقت زیادی از جلسات مدیران ارشد صرف دور زدن تحریم‌ها می‌شود. ضمن اینکه هزینه‌های کالاهای وارداتی و صادراتی با وجود تحریم‌های سخت، افزایش می‌یابد؛ به این ترتیب به هزینه‌های تولید داخلی و هزینه کالاهای وارداتی اضافه می‌شود.

هزینه‌های ریسک علاوه بر هزینه‌های مستقیمی که به کالاهای تولید داخلی برای صادرات تعلق می‌گیرد، به هزینه‌های تولید اضافه می‌شود. به عبارتی کالاهای داخلی در رقابت با کالاهای رقیب خارجی، غیر رقابتی می‌نماید. حتی در صورت رقابت بیشتر از نظر کیفیت، صادرکننده مجبور است کالاهای صادراتی را با قیمت‌های نازل‌تر به طرف خارجی بفروشد؛ یعنی ریسک هزینه‌های تحریم در قیمت کالاهای صادراتی تأثیر زیادی دارد، علاوه بر آن هزینه ریسک بیمه از جمله هزینه‌هایی است که در شرایط تحریم به صادرکننده کالاتحمله می‌شود. پس مشاهده می‌شود هزینه‌های مورد اشاره، هزینه اجتناب‌ناپذیری است که در شرایط تحریمی به تولیدکننده داخلی تحمیل می‌شود. با توجه به موارد اشاره شده، ضرورت‌زبان‌های زیادی بر اثر استمرار تحریم‌ها به تجارت خارجی کشور تحمیل می‌شود. مسأله مهم دیگر، محدودیت‌های ارزی است که بر اثر تحریم‌ها بر صادرات نفت و سایر فرآورده‌های نفتی به طور مستقیم و غیرمستقیم در تخصیص ارز مورد نیاز به واحدهای تولیدی داخلی تحمیل می‌گردد. همچنین بر اثر وقفه‌زمانی، هزینه‌تولید کالاهای صادراتی افزوده شده که باید در محاسبات آورده شود.

بنابراین، تحریم‌ها به عنوان یک عامل مضر ویک عامل آزاردهنده، مخمل رشد اقتصادی است. نامزد‌های محترم ریاست جمهوری باید تمام هم و توان خود را در رفع تحریم‌ها با حفظ استقلال کشور به عنوان عنصر تفکیک‌ناپذیر و بار در نظر گرفتن عزت، حکمت و مصلحت در اولویت برنامه‌های خود قرار دهند. در جهت گسترش تجارت خارجی، علاوه بر تحریم‌ها، موانع دیگری وجود دارد که مانع توسعه و گسترش تجارت باکشور‌ها و بیمان‌های تجاری دو جانبه و چند جانبه می‌شود و این پوستن به «FTAF» است.

در این خصوص مخالفان موافقان زیادی وجود دارد که درد یا تأیید، دلایل خود را دارند و هنوز در این مناقشه به یک اجماع نرسیده‌اند. اگر از ذی‌نفعان که فعالان اقتصادی و افراد فعال در تجارت خارجی سوال شود به جرأت می‌توان گفت کمتر کسی است از محدودیت‌های اقتصادی فعالان اقتصادی از نپوستن جمهوری اسلامی ایران به FATF سخن نگویند. به هر حال کشور‌هایی که با کشور‌ها ما در اقتصاد ای دارند، به موضوع FATF به عنوان یک نقص در مرادوات تجاری نگاه می‌کنند و در محاسبات خود به عنوان هزینه‌های ریسک در معاملات اضافه می‌نمایند. یا ممکن است هیچ‌ارزبایات صادرات مبادله نشود، صادرکننده مجبور شود در قبال صادرات، کالا از کشور طرف معامله وارد کند و حق انتخاب از وی گرفته شود.

بنابراین، نامزد‌های محترم ریاست جمهوری نباید از موضوع FATF به‌سادگی عبور کنند و باید چاره‌ای برای آن ببیند.بشند. اگر نگرانی‌هایی برای استقلال و امنیت کشور وجود دارد، یک اصل حقوقی عرفی در هنگام پیوستن به معاهدات و کنوانسیون‌های بین‌المللی وجود دارد و آن تکیه به قانون اساسی کشور‌ها است. این اصل می‌گوید مفاد قرارداد‌های بین‌المللی نباید مغایر با آن باشد. اگر این قید در زمان پیوستن به دولت اضافه شود نگرانی‌های این حوزه قابل رفع است. تجارت آزاد، دیگر یک و یتربین نمایشی نیست. تولید صرفاً برای مصرف داخلی دیگر توجه اقتصادی ندارد. رشد اقتصادی هم بدون تجارت خارجی کامل نمی‌شود. باید موانع در سراه تجارت‌آسان باکشور‌های خارج برداشته شود. امروزتجارکشور به صورت بالقوه از نظر ظرفیت داخلی در موقعیت خوبی قرار دارند. باید از فرصت‌های دنیای خارج به نفع کشور استفاده کرد.

وزیر کار گفت: بر اساس قانون برنامه احکام بازنشستگان در صندوق بازنشستگی کشور، فولاد و تامین اجتماعی را صادر می‌کنیم هم منابع علی الحساب را هم دولت برای بخشی از صندوق‌ها تامین کرده است.

صولت مرتضوی در پایان جلسه هیات دولت با حضور در جمع خبرنگاران درباره ابلاغ قانون همسان‌سازی حقوق بازنشستگان گفت: خوشبختانه قانون برنامه ابلاغ شد و بر اساس قانون برنامه احکام بازنشستگان در صندوق بازنشستگی کشور، فولاد و تامین اجتماعی را صادر می‌کنیم هم منابع علی الحساب را هم دولت برای بخشی از صندوق‌ها تامین کرده است.

وی افزود: برای تامین اجتماعی هم قرار بود امروز چون قانون گفته از محل فروش سهام شرکت‌ها به محض اینکه منابعش بیاید پرداخت می‌کنیم دستور آقای مخبر

اقتصاد کلان

این بود که با قید فوریت تامین منابع شود امیدواریم شرمند ه بازنشستگان نشویم. وزیر کار گفت: آنچه قانون و مصوبه دولت است به عنوان علی الحساب تامین و پرداخت می‌شود احکام را هم به مرور صادر می‌کنیم و بعد از آن هم معادل احکام پرداخت می‌شود و حقوق آنها‌یی که کمتر یا بیشتر حقوق می‌گرفتند اصلاح می‌شود و کار پیش خواهد رفت.

مرتضوی درباره واگذاری سهام به بازنشستگان گفت: بپیگیر هستیم معتقدیم در حوزه خصوصی سازی مستحق‌ترین و مستعدترین کسانی که باید سهام شرکت‌ها به آنها واگذار شود بازنشستگان هستند. حرکتی را بانک رفاه در راستای واگذاری یکی از پتروشیمی‌ها انجام داد در شرف تنظیم شرایط و چارچوب است و امیدواریم به نتیجه برسد.

گزارش «اسکناس» از علل ممنوعیت فروش طلای کهنه

ضرر خریداران طلای دست دوم

واقعی را ندارد و از طرفی چون تولید کننده آن نیز به دلیل فقدان کد روی کالا مشخص نمی‌باشد، بنابراین قابل رصد و شناسایی نبوده و خریدار طلای کهنه به جای سودآوری با ضرر مواجه شده است.

با این اوصاف برای جلوگیری از زیان و از بین رفتن سرمایه مردم اخیراً رئیس کمیسیون تخصصی اتاق اصناف ایران از حذف کد آنسیک اقدام کرده است. اما چنانچه طلایی از واحدهای دارای مجوز رسمی تهیه شود و عیار و مشخصه کارگاه تولید این کالادر طلا حک شده باشد، خریدار با خطری آسوده اقدام به خرید آن می‌کند، زیرا فروش طلای بدون اجرات اقدامی برای فرار فروشنده از پرداخت مالیات است که متاسفانه خواهد شد.

البته کارشناسان، روسای اتحادیه و مسئولان اتاق اصناف بارها تأکید کرده اند که خریداران طلا به جای خرید طلای کهنه و دست دوم که معلوم نیست سازنده آن کیست و یا چه عیاری دارد، طلای نو بخرند. زیرا هر کالایی که

قیمت آن نسبت به نرخ روز بازار پایین تر است بی تردید بدون مشکل نیست آنگونه که خیلی‌ها طلای بدون اجرت و کهنه خریده اند اما در زمان فروش متوجه شده اند که آن قطعه طلاعیار جلوگیری از خرید طلاهای فاقد

■ **فروش طلای دست دوم ناخالص،**

ترفندی برای فرار از مالیات
وی با بیان اینکه مالیات به اجرت و سود طلا تعلق می‌گیرد، گفت: برخی فروشندگان طلا برای فرار از پرداخت مالیات که این روزها در فضای مجازی نیز دست به معامله چنین کالایی می‌زنند، طلای بدون استاندارد و ناخالص را با ترفند طلای بدون اجرت به خریداران می‌فروشند در حالی که عمده این طلاها، طلای با عیار تمام و دارای استاندارد لازم نیستند. این در حالی است که طبق قانون استاندارد ملی کشور کلیه مصنوعات طلا که به فروش میرسد باید دارای استاندارد باشند، استنادی که عیار ۱۸ است اما طلاهای دست دوم فاقد کد شناسایی استاندارد لازم هستند.

کشتی آرای با تأکید بر اینکه فروش طلای دست دوم و کهنه به دلیل حفظ منافع مردم ممنوع شده است، اظهار داشت: آحاد مردم باید هشیار باشند که در دام سوء استفاده کنندگان فروش طلای دست دوم بدون اجرت نیفتند تا در خرید این کالا کلاه سرشان نرود. با این وجود خریداران طلا بایستی با ظرافت خاص طلایی را خریداری کنند که دارای کد شناسایی باشند، مثلاً اگر بخواهند انگشتر، تک پوش و یا زنجیر طلا بخرند حتماً به علامت

استاندارد می‌کنند، اقدام کنید. محمد کشتی آرای، نایب رئیس کمیسیون تخصصی طلا و جواهر اتاق اصناف ایران در خصوص اقدام جدید برای جلوگیری از فروش طلای کهنه بدون اجرت، اظهار داشت: مدت‌هاست مشاهده می‌شود برخی فروشندگان طلا با استفاده از ناآگاهی و یا سادگی مردم خریداران این کالا را به خرید طلای بدون اجرت دست دوم با هزینه پایین ترغیب می‌کنند. پدیده‌ای که در پی شرایط نامناسب اقتصاد خانوارها از یک سو و از طرفی عدم آگاهی آنها در چنین معامله‌ای عمد خریداران به این سمت و سو کشیده شده اند بدون اینکه بدانند فریب خورده اند.

جای خالی بازنشستگان تامین اجتماعی در لیست افزایش حقوق

در پی اعلام نظر داوود منظور، رئیس سازمان برنامه و بودجه درباره تصویب آیین‌نامه اجرایی متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان، وی اعلام کرد: در روزهای آینده مبلغی به صورت علی‌الحساب به بازنشستگان پرداخت می‌شود تا پس از صدور احکام، تسویه قطعی انجام شود. حال این پرسش از سوی کارشناسان مطرح شده است که آیا اقدام دولت شامل بازنشستگان سازمان تامین اجتماعی نیز خواهد شد یا صرفاً بازنشستگان کشوری و لشگری را پوشش می‌دهد؟

در پاسخ به این سوال علی بابایی کارنامی (نماینده مردم ساری و رئیس فراکسیون کارگری مجلس) اظهار کرد: اقدام اخیر سازمان برنامه و بودجه مبنی بر واریز علی‌الحساب مبالغی از همسان‌سازی حقوق بازنشستگان، مربوط به صندوق بازنشستگی کشوری و بازنشستگان دولت و همچنین بازنشستگان لشگری است و ربطی به بازنشستگان سازمان تامین اجتماعی ندارد.

وی افزود: اساساً اقدامات سازمان برنامه و بودجه بود چه مربوط به نیروهای حقوق بگیر خود دولت است و ربطی به سازمان تامین اجتماعی که منابع خود را دارد، نخواهد داشت.

بابایی کارنامی با بیان اینکه «متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان تامین اجتماعی نیز امسال انجام خواهد شد و دولت متعهد به آن است» افزود: از آغاز برنامه هفتم توسعه باید متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان کارگری امسال انجام شود و فرمول اجرای آن نیز مشابه فرمول همسان‌سازی حقوق بازنشستگان کشوری است. مبالغ این متناسب‌سازی نیز توسط خود سازمان تامین اجتماعی باید پرداخت شود.

رئیس فراکسیون کارگری مجلس تصریح کرد: منابع لازم برای این اقدام بیشتر از ناحیه رد دیون دولت به تامین اجتماعی است و بدین منظور، همین امسال سپاهام‌های ردفنظر گرفته شده برای رد دیون امسال سازمان، با انتقال سپاهم باید انجام شود و این اقدام باید هم‌زمان با پرداخت دیون سایر صندوق‌ها باشد. وظیفه اجرایی پرداخت نیز پس از این اقدام، با خود سازمان تامین اجتماعی است.

اسکناس

شماره ۱۸۳۲

گزارش

انتخابات و نظریه سیکل تجاری – سیاسی

سمیه شوریایی/ گروه اقتصاد
سعید امیرشاه‌کرمی مدرس و کارشناس بازار سرمایه با بیان اینکه مشارکت سیاسی یکی از پیچیده‌ترین مسائل جوامع جدید و در عین حال پر طرفدارترین حوزه‌های مشارکت در عصر حاضر است، تشریح کرد: بر اساس نظریه‌های کلان‌انتخاباتی، اکثر علمای اقتصاد سیاسی و دانشمندان علوم سیاسی بر این باورند که در بسیاری از کشورهای جهان، سیاستمداران و مقامات سعی می‌کنند با به‌کارگیری سیاست‌های اقتصادی مناسب قبل از برگزاری انتخابات شانس انتخاب مجدد خود را افزایش دهند و بدین ترتیب بتوانند تا حدود زیادی منافع خود و احزاب خود را تأمین کنند.

در ادبیات اقتصاد سیاسی این دیدگاه به اختصار تحت عنوان سیکل تجاری – سیاسی نامیده می‌شود، سیکل تجاری سیاسی بر اساس رفتار متقابل رأی دهندگان و دولت، نوسانات اقتصادی را توضیح می‌دهد.

بر اساس این نظریه، در تحلیل الگوی رفتاری رأی دهندگان عوامل اقتصادی نقش به‌سزایی دارند و دولت‌ها تلاش می‌کنند که با اتخاذ سیاست‌های اقتصادی متفاوت، میزان رضایت رأی دهندگان را افزایش دهند. در سطح کلان معمولاً اقتصاددانان سیاسی، عامل وقوع بی‌ثباتی‌های اقتصادی را به عوامل غیر اقتصادی یا بهتر بگوییم عوامل سیاسی نسبت می‌دهند. اقتصاددانان سیاسی تلاش کردند با ارائه نظریه‌هایی مانند سیکل تجاری سیاسی عوامل غیر اقتصادی یا به عبارتی عوامل سیاسی را شناسایی کنند که عامل بی‌ثباتی در اقتصاد کلان بودند. در سیکل تجاری سیاسی اساس استدلال این بود که در زمان‌های نزدیک به انتخابات، سیاستمداران حاکم سیاست‌های اقتصادی را بر می‌گزینند که با ایجاد رونق اقتصادی شانس آن‌ها را برای انتخاب مجددشان افزایش می‌داد.

بر اساس نظریه چرخه‌های اقتصادی، هر چرخه دارای دوران رونق، اوج، رکود و بحران است، چرخه‌های اقتصادی سازوکار اقتصاد و انتخابات را از سه زاویه مورد بررسی قرار می‌دهد:

الف- اثر وضعیت اقتصادی قبل از انتخابات بر رأی مردم

ب- تعیین زمان انتخابات بر اساس دوره‌های اقتصادی

ج- ایجاد چرخه‌های اقتصادی مثبت، قبل از برگزاری انتخابات توسط دولت موجود

دسته‌بندی‌های متعددی پیرامون سیکل‌های تجاری – سیاسی وجود دارد. در یک دسته بندی کلی مباحث مربوطه را در دو رویکرد کلی به شکل زیر می‌توان تقسیم کرد: رویکرد اول: این مدل نخستین بار توسط نورد هاوس مطرح گردید و در ادبیات سیکل‌های تجاری به روش (فرصت طلبی) معروف است، اساس بحث این مدل این است که متصدیان امور مملکتی درصد هستند تا توجه به حافظه کوتاه مدت رأی دهندگان، سیاست‌هایی در سال‌های نزدیک به انتخابات اتخاذ کنند که وضعیت معیشتی جامعه و عملکرد اقتصادی خود را بهبود بخشند، بنابراین دولت‌های پیش از انتخابات تلاش می‌کنند تا با دستکاری اقتصاد از کانال سیاست‌های پولی به گونه‌ای رفتار نمایند که دوباره توسط رأی دهندگان انتخاب شوند و در قدرت باقی بمانند.

رویکرد دوم: این مدل اولین بار توسط هیبس مطرح گردید. در این مدل فرض شده است که سیستم سیاسی کشور از دو حزب تشکیل شده که هر کدام برنامه‌های خاص خود را دارند. این مدل که به مدل حزبی یا پارترتانی معروف است، تلاش دارد با تفکیک دولت‌مدان به دو حزب راست و چپ به بررسی رفتار آن‌ها برای انتخاب مجدد بپردازد. فرض اساسی این مدل این است که رأی دهندگان در خصوص تورم و بی‌کاری ترجیحات متفاوت دارند و هر کدام از جناح‌های سیاسی که به ترجیحات آنها نزدیک باشند را انتخاب می‌کنند. همان‌طور که از توضیحات فوق می‌توان برداشت نمود در زمینه انتخابات اهمیت اقتصاد بر سیاست و تأثیرگذاری مسائل اقتصادی بر مسائل سیاسی موضوعی مهم و غیر قابل انکار است، این تأثیرگذاری امری نسبی و وابسته به شرایط جامعه است و میزان آن از جامعه‌ای به جامعه دیگر متفاوت می‌باشد. رایت میلز جامعه‌شناس آمریکایی تعبیری زیبا در این زمینه دارد، وی عقیده دارد منشأ تدوام قدرت، ثروت و امتیازات مالدی است. انتخابات به عنوان یکی از مهم‌ترین روش‌های گزینش در دنیای امروزی می‌تواند مورد توجه ویژه صاحبان ثروت و قدرت قرار گیرد. لذا جهت‌دهی به این مقوله از روش‌های گوناگونی صورت می‌گیرد و همان‌طور که اشاره شد تأثیرگذاری بر انتخابات از طریق بحث‌های اقتصادی به امری متداول تبدیل گشته است.

یادداشت

آب، نیازمند مدیریت الگوی مصرف**بهزاد پارسا / اقتصاددان**

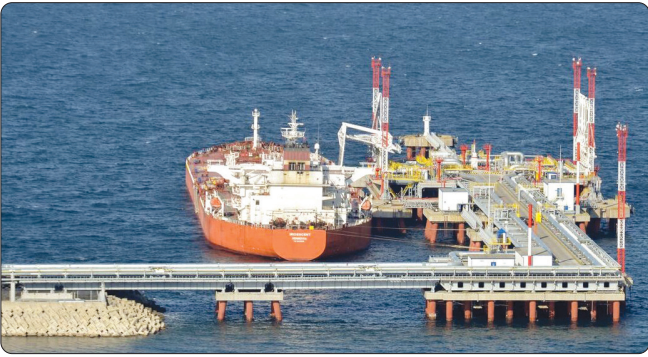
آب برای همه موجودات زنده روی زمین مهمترین ضرورت زندگی است. بدون آب هیچ کس حتی یک روز نمی تواند زنده باشد. ماهمچنین میدانیم که درصد بسیار کمی آب شیرین و سالم به معنای آب آشامیدنی بر روی زمین موجود است. بنابراین، ما نباید آب سالم را هدر دهیم و باید آن را برای نسل های بعدی ذخیره کنیم. ما باید عادت های بد خود را به نقاط قوت تغییر دهیم و آگاهی مردم را در مورد اهمیت آب سالم افزایش دهیم. ما باید مصرف کم و صرفه جویی در مصرف آب را به منظور حفظ تداوم زندگی بر روی زمین ترویج کنیم. این نعمت گرانقدر چیزی از ما نمی گیرد بلکه به ما زندگی هدیه می کند، شکل خاصی ندارد اما شکل ظروف موجود در آن را می گیرد و ما آن را همه جا در رود خانه ها، دریاها، مخازن، چاه ها، حوضچه ها و غیره مشاهده می کنیم اما به واقع فاقد مقدار لازم از آب آشامیدنی سالم هستیم. ۷۵٪ از سطح زمین پوشیده از آب است اما باید در مصرف آب صرفه جویی کنیم زیرا در صد بسیار کمی از این آبها شیرین و قابل استفاده هستند. هفته اول تیرماه به نام صرفه جویی مصرف آب نام گرفته و در این هفته برنامه های متفاوتی برای نشان دادن اهمیت آب اجرایی می شود اما آنچه در این روزها به وضوح رخ نمایی می کند، اهمیت توجه همه شهروندان به موضوع آب و صرفه جویی است. هر ساله هفته اول تیر، هم زمان با شروع فصل تابستان، هفته صرفه جویی در مصرف آب نام گذاری می شود. در این هفته، فعالیت های فرهنگی و اطلاع رسانی گسترده ای در سراسر کشور به منظور تشویق و ترغیب مشتریان با هدف اصلاح الگو و براری مدیریت مصرف صورت گرفته است. پر واضح است کاهش مصرف آب سبب ارتقای شاخص های زندگی و کاهش هزینه ها می شود و زمینه ای برای گسترش عدالت است. با توجه به شرایط منابع آبی کشور تغییر اقلیم مدیریت مصرف می تواند کلید طلایی برای گذر از شرایط حاصل حاضر باشد ضمن اینکه با توجه به تأکیدات دین اسلام و اهمیت آب لازم است تا قدر این مایه حیات شناخته شود .

خبر ویژه

نماینده مجلس مطرح کرد: کاهش مصرف بنزین با اصلاح نظام خودروسازی

نماینده مجلس دوازدهم شورای اسلامی با بیان اینکه خودروهای داخلی مصرف سوخت بسیار بالایی دارند و سبب تشدید ناترازی بنزین شده اند، گفت: فناوری قدیمی خودروسازها و همچنین عدم تنوع بخشی به سید سوخت سبب شده که هم منابع هدر برود هم محیط زیست آلوده شود. عبدالکریم حسین زاده با اشاره به ناترازی انرژی در کشور به خصوص بنزین، اظهار داشت: خودروهای داخلی مصرف بنزین بالایی دارند و از فناوری های روز دنیا مثل هیبریدی استفاده نمی کنند. متأسفانه تولیدکنندگان خودروهای داخلی باتکیه بر فناوری های قدیمی، تولید را ادامه می دهند و کیفیت خودرها را افزایش نمی دهند. وی افزود: این عدم پیشرفت در حالی است که نیاز به خودروهای با مصرف سوخت کمتر و آلودگی کمتر، هر روز بیشتر احساس می شود. از سوی دیگر، خودروسازی داخلی حتی به تعهدات خود برای تولید خودروهای سی ان جی نیز عمل نکرده و تنها به تولید خودروهای

«اسکناس» تلاشی های دولت سیزدهم در بازارهای نفت را بررسی کرد؛**درآمدهای نفتی ایران بر مدار رشد**

در سه سال دولت سیزدهم از بزرگ شدن اقتصاد ایران به واسطه افزایش تولید و فروش نفت حکایت دارد. چه اقدام هایی در این صنعت انجام شده که با وجود تحریم ها، نفت ایران بیشترین نقش را در جهش اقتصادی کشور بازی کرده است؟ رئیس جمهور شهید و کارگزاران این دولت دقیقاً درک کردند که رشد اقتصادی کشور از طریق افزایش تولید شکل می گیرد و اگر می خواهیم شاخص های اقتصادی کشور را رشد دهیم و درآمدهای بیشتری برای کشور داشته باشیم، باید از جهش تولید شروع کنیم. وی گفت: دولت

سیزدهم در تولید نفت حدود ۲۰ درصد رشد داشته که رشد بی نظیری در کمتر از سه سال به شمار آمده که حاصل درایت این دولت است. زیرا شاخصی مهم تر از رشد تولید در اقتصاد یک کشور وجود ندارد. اما دولت سیزدهم در این نقطه متوقف نشد و رشد تولید نفت به افزایش صادرات و درآمدزایی تبدیل و باعث شد درآمد نفتی کشور از سالانه زیر ۱۰ میلیارد دلار، در سال پایانی دولت دوازدهم به حدود ۲۶ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۲ برسد و این درآمد فقط از محل فروش نفت خام و میعانات گازی به دست آمده

است. این اعداد نشان دهنده جهش ۴۰ درصدی درآمدهای نفتی ایران در دولت سیزدهم است. دولت سیزدهم، افزایش تولید و افزایش صادرات نفت ایران را به عنوان اهداف کلان، راهبرد ها، اقدام های اجرایی و شاخص های اقتصادی هدف گذاری کرد.

رسیدن به جهش تولید در دولت سیزدهم آن هم به فاصله چند ماه

در بخش افزایش تولید چند کار مهم کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت انجام دادیم. در موضوع نگهداشت توان تولید که بخشی از برنامه افزایش تولید به شمار می آید، اقدام هایی به صورت روزانه انجام می شود که جزو فعالیت های جاری شرکت هاست، بنابراین بخشی از افزایش تولید نفت ایران در دولت سیزدهم، نتیجه نگهداشت تولید در میدان های نفتی و گازی ایران است که با اجرای پروژه هایی که زمان چند ساله نیاز نداشتند، انجام شد. با توجه به زودبازده بودن این طرح ها، اجرای آن را در اولویت قرار دادیم و طرف مدت یک سال به ثمر رساندیم.

جامعه

یادداشت

به حداقل رساندن مصرف غذاهای پرچرب در تابستان**منصور رضایی، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی**

در گرما تعریق افزایش یافته و احساس نیاز به آب بیشتر می شود، اگر آب و املاح از دست رفته بر اثر تعریق جبران نشود، فرد دچار ضعف، سستی، بی حالی و کاهش آستانه تحمل و توجه می شود. در شرایط آب و هوایی گرم، نیاز افراد به کالری کمتر و به آب، املاح و ویتامین ها بیشتر می شود بنابراین بهتر است با گرم تر شدن هوا، افراد از لبنیات و گوشت های کم چرب استفاده کنند. در فصل تابستان و گرما نباید غذاهای پر انرژی و پر چرب استفاده شود و مصرف غذاهای فرآوری شده که نمک پنهان دارند نیز باید به حداقل برسد. دقت شود که مصرف میوه و سبزی تازه فصل غنی از آب، املاح، ویتامین ها و فیبر است، با مصرف کمپوت، آمپوه (اعم از صنعتی و خانگی) و میوه و سبزی های خشک، نمی توان این نیاز را رفع کرد و بهتر است از میوه و سبزی تازه استفاده شود. در کنار مصرف میوه ها، مصرف غذاهای پروتئینی گیاهی (دانه ها، مغزها، حبوبات و آجیل ها) و پروتئین های حیوانی کم چرب مثل تخم مرغ و لبنیات باعث افزایش توان جسمی افراد می شود. در فصل تابستان باید از مصرف افراطی گوشت قرمز به دلیل داشتن انرژی، کلسترول و چربی زیاد پرهیز کرد و گوشت پرندگان مانند کبک و بلدرچین نیز با حداکثر تنوع و حداقل مقدار، مصرف شوند. با گرم شدن هوا به تدریج نیاز بدن به کالری کم می شود و باید از مصرف غذاهای با چربی و انرژی بالا پرهیز کرد بنابراین باید غذاهایی مانند سمنجان، گردو و کنجد در این فصل کمتر مصرف شود. مصرف میزان کافی آب و لبنیاتی مانند دوغ و ماست، ارجحیت مصرف گوشت سفید نسبت به گوشت قرمز، استفاده کمتر از روغن ها و چربی ها و همچنین استراحت کافی از اصول سبک زندگی سلامت محور به ویژه در فصل تابستان است.

تعیین نرخ امور فوق برنامه و سرویس ربطی به شهریه مدارس ندارد**تعیین الگوی شهریه مدارس بر اساس قانون****تعیین نرخ امور فوق برنامه و سرویس مدارس ربطی به شهریه مدرسه ندارد**

رئیس سازمان مدارس و مراکز غیردولتی در خصوص شهریه امور فوق برنامه، لباس فرم، سرویس ایاب و ذهاب و تغذیه گفت: نرخ این خدمات ربطی به شهریه مدرسه ندارد و حتی به سازمان ماه مربوط نیست. قیمت گذاری هر یک از این خدمات فرایندهای خاص خود را دارند و با همکاری انجمن اولیا و مربیان و با رضایت اولیا این قیمت ها اعلام می شود. لباس فرم بر اساس نرخ اعلامی منصف مربوطه اعلام می شود. سرویس مدرسه هم توسط تاكسیرانی اعلام شده است. وی سومین وجه دریافتی از خانواده ها را به موضوع فعالیت های آموزشگاهی مرتبط دانست و گفت: فعالیتی مثل آموزش زبان خارج از جمله این فعالیت هاست؛ در یک مدرسه، برخی از اولیا و فرزندانشان می خواهند در کنار برنامه درسی، زبان خارجه هم تدریس شود. این فعالیت ها عمدتاً خارج از ساعات برنامه درسی است و مدرسه در ابتدا باید مجوز اجرای این برنامه ها را داشته باشد. رئیس سازمان مدارس و مراکز غیردولتی افزود: متأسفانه برخی از اولیا وجوه دریافتی بابت این ۲ موضوع را باهم جمع می کنند و در صورت بالا بودن این شهریه مجموع دریافتی، از سازمان مدارس غیردولتی انتقاد می کنند. در حالی که اگر تفکیک لازم در شهریه اعلامی صورت بگیرد، میزان تخلفات مدارس غیردولتی در اعلام شهریه اصلی خودشان بسیار ناچیز خواهد بود.

مدیر عامل اتحادیه شرکت های قطار شهری خبر داد؛**افتتاح فاز اول ایستگاه متروی پایانه جدید شرق در هفته دوم تیر**

حمایت دولت دارند تا منابع پایدار برای توسعه و احداث خطوط قطار شهری ها اختصاص یابد. وی با بیان اینکه در پی تمهیدات صورت گرفته و خدمات رسانی بیشتر برای ساکنین شرق پایتخت، بهره برداری واحداث پایانه جدید شرق به زودی صورت خواهد گرفت، تصریح کرد: عملیات فاز نخست پایانه جدید شرق به اتمام رسیده است و همزمان با راه اندازی فاز نخست پردیس مسافری شرق تهران، عملیات اجرایی پروژه توسعه شرقی خط ۲ مترو از ایستگاه فرهنگسرا تا پایانه جدید شرق نیز آغاز خواهد شد و این پروژه شامل مسیری به طول تقریبی چهار کیلومتر

بنزینی پرداخته است. نماینده مجلس شورای اسلامی خاطرنشان کرد: بازار خودرودر ایران در انحصار چند خودروساز محدود قرار دارد و خودروسازان انگیزه ای برای تولید خودروهای کم مصرف و بهینه ندارند؛ هرچه تولید می کنند، مردم به دلیل نبود گزینه های بهتر و حق انتخاب محدود، برای خرید این خودروها صاف می کنند. این وضعیت باعث شده که نه تنها کیفیت خودروها بهبود نیابد، بلکه مصرف سوخت بالا و آلودگی زیاد نیز همچنان به عنوان مشکلات اصلی باقی بمانند. حسین زاده گفت: حتی در موضوع واردات خودرو نیز به خوبی عمل نکردیم؛ به جای اینکه خودروهای هیبریدی و پیاپی گازسوز که مصرف سوخت کم تر و آلودگی کمتری دارند، وارد کنیم، به واردات خودروهای بنزینی بر مصرف روی آوردیم. این نوع واردات ناترازی بنزین را نیز افزایش داده است. خودروهای بنزینی وارداتی با مصرف سوخت بالا، فشار بیشتری بر منابع محدود بنزین کشور وارد کرده است.

خبر ویژه

تفاهم نامه انتقال گاز روسیه به ایران امضا شد

وزیر نفت گفت: امروز تفاهم نامه انتقال گاز از روسیه به ایران امضا شد که با توجه به پتانسیل های هر دو کشور در حوزه گاز اتفاق مهمی است. جواد اوجی درباره جزئیات تفاهم نامه انتقال گاز از روسیه به ایران، اظهار کرد: امروز یک اتفاق بزرگ و خوب برای کشور رقم خورد، در ملاقات هایی که شهید رئیسی با پوتین داشت یکی از مباحث مطرح شده موضوع انتقال گاز روسیه به ایران بود که به ثمر نشست و طی سه ماهه گذشته همکاران ما در شرکت ملی گاز با گس پروم روسیه این مذاکرات را انجام دادند و خوشبختانه امروز با حضور سرپرست ریاست جمهوری شاهد بودیم که تفاهم نامه انتقال گاز روسیه به ایران توسط شرکت ملی گاز و شرکت گس پروم روسیه به امضا رسید. وی با بیان اینکه ایران و روسیه دارای بیش از ۶۰ درصد ذخایر گازی دنیا هستند و این اقدام بزرگی بود که امروز محقق شد، گفت: قطعاً این مساله در منطقه تحولات خوبی را در حوزه انرژی رقم خواهد زد، ضمن اینکه ایران با زیرساخت ها و خطوط انتقال گاز سراسری که دارد کاملاً آماده دریافت این میزان گاز خواهد بود. وزیر نفت با تأکید بر اینکه چارچوب اصلی بحث انتقال گاز از روسیه که مدت زیادی در توسط کارشناسان مورد بررسی قرار گرفته بود و خواسته رئیس جمهور شهید بود امروز محقق شد، گفت: در مدت کوتاه این آمادگی وجود دارد که این تفاهم نامه تبدیل به قرارداد شود.

جامعه زیر ذره بین

تجارت مرگ برای گونه های نادر بحران پنهان در سایه طبیعت**عطیه رضایی / گروه جامعه**

محمد رضا ابوالی مدیرکل دفتر مدیریت و حفاظت حیات وحش سازمان حفاظت محیط زیست اظهار کرد: قاچاق حیات وحش یکی از چالش های بزرگ محیط زیستی و حفاظتی در ایران است که تهدیدی جدی برای بقای گونه های نادر و اکوسیستم های طبیعی کشور به شمار می رود. این مشکل نه تنها بر تنوع زیستی تأثیرات مخربی دارد بلکه به چالش های اجتماعی و اقتصادی نیز منجر می شود. او ادامه داد: قاچاق حیات وحش در ایران به دلیل مختلفی از جمله سودآوری بالا، ضعف در اجرای قوانین، و تقاضای بالای بازارهای داخلی و خارجی رواج دارد. گونه های نادر و در خطر انقراض مانند یوزپلنگ آسیایی، گونه های مختلف پرندگان شکاری، خرس های قهوه ای و برخی گونه های خزندگان به شدت مورد هدف قاچاقچیان قرار دارند. ابوالی بیان کرد: بازارهای داخلی و تقاضای بالایی دارند. این تقاضا منجر به ایجاد شبکه های قاچاق سازمان یافته می شود. عدم اجرای کامل قوانین حفاظت از حیات وحش و ضعف در نظارت ها باعث شده که قاچاقچیان باریسک کمتری به فعالیت بپردازند. کمبود آگاهی عمومی درباره اهمیت حفاظت از گونه های نادر و تأثیرات مخرب قاچاق بر اکوسیستم ها، موجب شده که جامعه در این مسئله کمتر حساس باشد. او ادامه داد: قاچاق گونه های نادر می تواند به کاهش جمعیت این گونه ها و حتی انقراض آنها منجر شود. از بین رفتن گونه های خاص می تواند تعادل اکوسیستم ها را به هم بزند و تأثیرات زنجیره ای بر سایر گونه ها و محیط زیست داشته باشد. کاهش گونه های نادر و تخریب زیستگاه ها می تواند به کاهش گردشگری طبیعی و زیان های اقتصادی مرتبط با آن منجر شود. ابوالی تصریح کرد: اجرای دقیق تر قوانین موجود و ایجاد قوانین جدید با مجازات های سنگین تر برای مقابله با قاچاق حیات وحش ضروری است. برگزاری کمپین های آموزشی و اطلاع رسانی برای افزایش آگاهی عمومی درباره اهمیت حفاظت از حیات وحش و تأثیرات مخرب قاچاق، تقویت همکاری با سازمان های بین المللی و کشورهای دیگر برای مبارزه با شبکه های قاچاق بین المللی، اقدامات موثر برای حفاظت و بازسازی زیستگاه های طبیعی به منظور حمایت از گونه های نادر و جلوگیری از قاچاق آنها راهکارهایی هستند که می توان در پیش گرفت.

دولت شهید رئیسی رکود اقتصادی ایران را به رشد تبدیل کرد

رشد اقتصادی میراثی پربار برای مردم

خبرکننده نسبت به عملکرد دولت دوازدهم دارد. بدین ترتیب متوسط رشد اقتصادی در دولت سیزدهم از دولت اصلاحات هم عبور کرد. در ۸ سال دولت اصلاحات، متوسط رشد اقتصادی کشور ۴.۲ درصد بود. متوسط رشد اقتصادی دولت احمدی نژاد هم ۲.۷ درصد و دولت رفسنجانی ۵.۵ درصد بود. بنابراین، دولت روحانی ضعیف‌ترین عملکرد را در رشد اقتصادی پس از دفاع مقدس داشته است.

تداوم روند رو به بهبود فعالیت‌های اقتصادی در کشور

بانک مرکزی اعلام کرد: بر اساس محاسبات مقدماتی اداره حساب‌های اقتصادی این بانک، تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۲ به رقم ۳۷۵۸۱ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱، رشد ۴.۵ درصدی را نشان می‌دهد. همچنین رشد اقتصادی بدون نفت طی دوره مذکور معادل ۳.۹ درصد بوده است.

درست یک روز پس از آنکه محمد جواد طریف نمودار سقوط اقتصاد کشور همزمان با تحریم در دولت گذشته را نشان داد تا به مردم بگوید «رشد اقتصادی با وجود تحریم شدنی نیست»؛ بانک مرکزی گزارش رشد اقتصادی سال ۱۴۰۲ را منتشر کرد که نشان می‌دهد اقتصاد ایران در سال گذشته با رشد ۴.۵ درصدی، بالاترین رکورد ۷ سال اخیر را ثبت کرده است.

بر اساس اعلام بانک مرکزی، رشد اقتصادی کشور در سال ۱۴۰۲ به ۴.۵ درصد رسید که بالاترین رقم از سال ۱۳۹۶ به بعد است؛ افزایش رشد اقتصادی در حالی رقم خورده که در ۳ سال اخیر، تحریم‌های اقتصادی امریکا علیه ایران تشدید شده است.

با وجود تداوم و تشدید تحریم‌های اقتصادی امریکا علیه ایران در ۳ سال اخیر، رشد اقتصادی کشور در سال ۱۴۰۱ بالغ بر ۴ درصد بود که در سال ۱۴۰۲ به ۴.۵ درصد افزایش یافته است. همچنین رشد اقتصادی بدون نفت هم از ۳.۵ درصد به ۳.۶ درصد رسیده است.

بر این اساس، متوسط رشد اقتصادی کشور در سه سال دولت سیزدهم (۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲) به ۴.۳ درصد رسید که نسبت به متوسط ۸ ساله دولت روحانی (۱.۱ درصد) حدود ۴ برابر شده است.

متوسط رشد اقتصادی کشور در ۴ سال دولت دوازدهم (۱۳۹۶-۱۳۹۹) نزدیک به صفر و فقط ۰.۱ درصد بود و شهید رئیسی اقتصاد کشور را در چنین شرایطی در اختیار گرفت اما در ۳ سال توانست متوسط رشد اقتصادی ۴.۳ درصدی را محقق سازد که رشد

صرف نهایی بخش دولتی و تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به ترتیب از نرخ‌های رشد ۱.۸، ۳.۷ و ۱۴.۲ درصدی نسبت به دوره مشابه سال قبل از آن برخوردار بوده‌اند. در این دوره رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به تفکیک «ماشین‌آلات» و «ساختمان» به ترتیب معادل ۱۱.۳ و ۱۷.۱ درصد بوده است.

مؤلفه‌های رشد اقتصادی در سال ۱۴۰۲

بررسی عملکرد رشد اقتصادی بر حسب گروه فعالیت‌های اقتصادی در سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد، رشد ارزش افزوده گروه‌های خدمات، نفت و گاز، صنایع و معادن و کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری نسبت به دوره مشابه سال قبل از آن به ترتیب معادل ۳۰.۸، ۱۴.۷، ۴.۵ و ۰.۲ درصد بود که به ترتیب از سهمی معادل ۲۰.۲، ۱.۲، ۱.۱ و ۰.۰ واحد درصد در رشد اقتصادی سال ۱۴۰۲ برخوردار شده‌اند.

ارزش افزوده بخش صنعت به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ از افزایش ۴.۴ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۱ برخوردار بود؛ به طور مشخص در این بخش، شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی ۱۰۰ نفر کارگر و بیشتر - با اختصاص سهم حدود ۷۰ درصد از ارزش افزوده بخش صنعت - نسبت به سال ۱۴۰۱، رشدی معادل ۳۰.۸ درصد را تجربه کرد.

بررسی عملکرد رشد شاخص مزبور به تفکیک رشته فعالیت‌های صنعتی (بر حسب کدهای ISIC دورقمی) نشان می‌دهد که در سال ۱۴۰۲ از مجموع ۲۴ گروه اصلی، ۱۹ گروه (با ضریب اهمیت ۶۶.۸ درصدی از شاخص کل) از رشد مثبت تولید برخوردار بوده‌اند؛ از جمله این صنایع که بیشترین سهم را در رشد محقق شده این دوره داشته‌اند می‌توان به «صنایع تولید فلزات اساسی»، «صنایع تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر» و «صنایع تولید محصولات کانی غیرفلزی» اشاره کرد.

بررسی تولید ناخالص داخلی بر حسب اقلام هزینه نهایی در سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد، هزینه‌های مصرف‌کننده بخش خصوصی و تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ به ترتیب از رشد ۴.۱ و ۷.۲ درصدی نسبت به سال قبل از آن برخوردار شده‌اند که رشد محقق شده «تشکیل سرمایه ثابت ناخالص» در سال مزبور عمدتاً متأثر از رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در دو زیربخش ماشین‌آلات و ساختمان به ترتیب معادل ۷.۹ و ۷.۱ درصد بوده است.

همچنین هزینه‌های مصرف‌کننده بخش دولتی در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال قبل از آن، کاهش ۱.۷ درصدی را تجربه کرده است.

تحقق رشد اقتصادی ۴.۵ درصدی در سال ۱۴۰۲ در امتداد رشد اقتصادی ۴ درصدی سال ۱۴۰۱ حکایت از تداوم روند رو به بهبود فعالیت‌های اقتصادی در کشور دارد.

بررسی وضعیت سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصادی (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) مبین آن است که در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۲ «تشکیل سرمایه ثابت ناخالص» از رشد ۱۴.۲ درصدی نسبت به دوره مشابه سال قبل از آن برخوردار شده است؛ به طوری که در دوره مزبور، رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در دو زیربخش اصلی «ماشین‌آلات» و «ساختمان» به ترتیب معادل ۱۱.۳ و ۱۷.۱ درصد بوده است. در مجموع عملکرد تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۱۴۰۲ «با احتساب نفت» و «بدون احتساب نفت» به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ به ترتیب به ۱۵۸۲۸.۴ و ۱۴۳۷۸.۹ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به سال قبل از آن به ترتیب با افزایش ۴.۵ و ۳.۶ درصدی همراه بوده است.

تحقق رشد اقتصادی ۴.۵ درصدی در سال ۱۴۰۲ در امتداد رشد اقتصادی ۴ درصدی سال ۱۴۰۱ حکایت از تداوم روند رو به بهبود فعالیت‌های اقتصادی در کشور دارد.

مؤلفه‌های رشد اقتصادی در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۲

بررسی عملکرد رشد اقتصادی بر حسب گروه فعالیت‌های اقتصادی (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) نشان می‌دهد، رشد تولید ناخالص داخلی در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۲ حاصل تحقق رشد مثبت ارزش افزوده در تمامی گروه‌های اصلی بوده است. در دوره مزبور، رشد محقق شده گروه‌های «نفت و گاز»، «صنایع و معادن»، «خدمات» و «کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری» نسبت به دوره مشابه سال قبل از آن به ترتیب معادل ۱۰.۲، ۶.۶، ۲.۸ و ۰.۱ درصد است.

بررسی تولید ناخالص داخلی بر حسب اقلام هزینه نهایی (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد، هزینه‌های مصرف‌کننده بخش خصوصی، هزینه‌های

میانگین رشد اقتصادی؛ از منفی ۲،۵ درصد به بیش از ۵،۵ درصد در دولت سیزدهم رسید

به ثمر نشستن تلاش‌های بی‌وقفه برای رونق کشور

رشد اقتصادی به عنوان یکی از شاخص‌های اساسی رونق اقتصادی در کشور در طی نزدیک به سه سال فعالیت دولت سیزدهم بهبود قابل ملاحظه‌ای یافته است. به طوری که میانگین رشد اقتصادی در سه سال پایانی دولت دوازدهم منفی ۲،۵ درصد بوده و این عدد در سه سال ابتدایی فعالیت دولت سیزدهم به بیش از ۵،۵ درصد رسیده است. رشد شاخص‌ها نشانگرهای مختلف در سه سال گذشته نشان از به ثمر نشستن تلاش‌های بی‌وقفه دولت برای بهبود شرایط اقتصادی و وضعیت معیشت مردم دارد. مروری بر آمارها و وضعیت شاخص‌های اقتصادی در سه سال دولت شهید آیت‌الله رئیسی و مقایسه آن با سه سال آخر دولت دوازدهم تغییرات معناداری را حکایت می‌کند. رشد اقتصادی به عنوان یکی از شاخص‌های اساسی رونق اقتصادی در کشور در طی نزدیک به سه سال فعالیت دولت سیزدهم بهبود قابل ملاحظه‌ای یافته است. به طوری که میانگین رشد اقتصادی در سه سال پایانی دولت دوازدهم منفی ۲،۵ درصد بوده و این عدد در سه سال ابتدایی فعالیت

دولت سیزدهم به بیش از ۵،۵ درصد رسیده است. به طور مشخص رشد اقتصادی کشور در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ترتیب برابر با ۵،۶ و ۵،۵ درصد بوده و برآوردها نشان می‌دهد که این رقم در سال ۱۴۰۲ به بیش از ۶ درصد رسیده است. با وجود طرح برخی ادعاها از سوی مسئولان دولت قبل مبنی بر پایین بودن کیفیت رشد در دولت سیزدهم، تحلیل رشد اقتصادی بخش‌های مختلف اقتصادی نشان می‌دهد که متوسط رشد ارزش افزوده گروه صنایع و معادن (به جز استخراج نفت و گاز) از ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ برابر منفی ۸،۲ درصد بوده است در حالی که از ابتدای دولت سیزدهم تا ۹ ماهه اول ۱۴۰۲ به ۷،۰ درصد رسیده است. همچنین، متوسط رشد ارزش افزوده گروه خدمات از ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ برابر منفی ۳،۱ درصد بوده است در حالی که از ابتدای دولت سیزدهم تا نه ماهه اول ۱۴۰۲ به ۵،۸ درصد رسیده است. در بخش استخراج نفت و گاز، متوسط رشد ارزش افزوده از ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ برابر منفی ۱۶،۱ درصد بوده است در حالی که از ابتدای دولت سیزدهم تا ۹ ماهه اول ۱۴۰۲ به ۱۱،۴۶ درصد رسیده است. متوسط رشد تولید بخش صنعت در سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۳۹۷ منفی ۴،۰۷ درصد و در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ به ۳،۹ درصد رسیده است. همچنین میانگین شاخص مقدار تولید بخش صنعت در سه سال پایانی دولت دوازدهم منفی ۱،۲ درصد و در دولت سیزدهم ۴،۸ درصد بوده است.

دولت دوازدهم (۱۳۹۷-۱۳۹۹)	دولت سیزدهم (۱۴۰۰ تا ۹ ماهه ۱۴۰۲)	
-۲،۵	۵،۵	رشد اقتصادی
-۸،۲	۷،۰	میانگین رشد گروه صنایع و معادن
-۳،۱	۵،۸	رشد گروه خدمات گروه خدمات
-۴،۷	۳،۹	رشد صنعت
-۱۶،۱	۱۱،۴۶	استخراج نفت و گاز

در رشد تولید کالاها، منتخب نیز می‌توان تفاوت چشمگیر عملکرد دولت دوازدهم و سیزدهم را مشاهده کرد. رشد میانگین تولید انواع سواری در دولت سیزدهم نسبت به سه سال پایانی دولت دوازدهم ۲۵ درصد بوده است. این عدد در مورد وانت ۸۷ درصد، اتوبوس، مینی بوس و ون ۶۸ درصد، کامیون، کامیونت و کشنده ۲۹۹ درصد، کمباین ۲۴۵ درصد، تراکتور ۵۷ درصد، محصولات پتروشیمی ۴ درصد، الیاف اکریلیک ۱۴ درصد، چرم ۸۷ درصد، انواع تلویزیون ۸۳ درصد، پتچال و فریزر ۵۵ درصد، ماشین لباسشویی ۹۶ درصد، فولاد خام ۱۴ درصد، شمش آلومینیوم ۷۴ درصد، کاشی و سرامیک ۲۶ درصد و شیشه جام ۶ درصد بوده است.

رشد هزینه مصرف نهایی خصوصی

نتیجه بهبود رشد اقتصادی ارتقای شاخص‌های رفاه در اقتصاد است. در این زمینه می‌توان به رشد هزینه‌های مصرف نهایی بخش خصوصی در دولت سیزدهم در مقایسه با دولت قبل اشاره کرد. متوسط رشد هزینه مصرف نهایی خصوصی از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۰، ۱۴۰۰ تا ۰۳ درصد و از سال ۱۴۰۰ تا نه ماهه اول ۱۴۰۲، ۷،۵ درصد بوده است. این داده که از مجموع مصرف نهایی خانوار و مصرف نهایی موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار به دست می‌آید، نشان می‌دهد که رشد اقتصادی در دولت سیزدهم به بهبود جدی مصرف مردم منجر شده است.

تشکیل سرمایه منفی در دهه ۹۰ تا ۳،۶ درصد در طول دولت سیزدهم

شاخص مهم دیگری که می‌تواند پایداری رشد را در اقتصاد تضمین کند، سرمایه‌گذاری و یا تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ملی است. این شاخص در دهه ۹۰ به طور کلی منفی بوده و نرخ رشد آن در طول سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ منفی ۱۳،۸ درصد بوده است. با آغاز دولت سیزدهم رشد تشکیل سرمایه ثابت مثبت شد به نحوی که در سال ۱۴۰۰ به ۴،۱ درصد و در سال ۱۴۰۱ نیز به ۲،۵ درصد رسیده است. همچنین، رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ۹ ماهه اول سال ۱۴۰۲ نیز ۴،۵ درصد بوده است. به طور متوسط رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در طول دولت سیزدهم ۳،۶ درصد بوده است. به این ترتیب می‌توان امیدوار بود که با اقدامات دولت سیزدهم، کشور از بحران سرمایه‌گذاری ایجاد شده در دهه ۹۰ خارج شود. در همین حال رشد مثبت ۱۱،۴۶ درصدی بخش نفت و گاز در هزار روز خدمت دولت محرومان در حالی محقق شده که متوسط این نرخ در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ منفی ۱۶،۱ درصد بوده است.

نرخ رشد اقتصادی کشور در دولت شهید جمهور به ۲/۵ درصد رسید

تبدیل رکود به رونق اقتصادی

متوسط رشد اقتصادی سالانه کشور در ۳ سال اخیر در دولت سیزدهم ۵،۲۳ درصد بوده است. بر اساس گزارش مرکز آمار، رشد اقتصادی ایران در سال ۱۴۰۲ به ۵،۷ درصد رسید که بالاترین رقم رشد اقتصادی از سال ۱۳۹۶ تا کنون محسوب می‌شود. در ادامه روند سه سال اخیر، نرخ رشد اقتصادی کشور در سال گذشته نیز نزدیک‌تر از راه ثبت رساند. بر اساس گزارش مرکز آمار، رشد اقتصادی ایران در سال ۱۴۰۲ به ۵،۷ درصد رسید که بالاترین رقم رشد اقتصادی از سال ۱۳۹۶ تا کنون محسوب می‌شود. بر اساس محاسبات آخرین محاسبات حساب‌های ملی، رشد محصول ناخالص داخلی (GDP) در سال ۱۴۰۲ به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰، معادل ۵،۷ درصد محصول ناخالص داخلی و ۳،۴ درصد محصول ناخالص داخلی بدون نفت بوده است. رشته فعالیت‌های گروه صنایع و معادن ۶،۹ درصد، گروه خدمات ۵،۷ درصد و گروه کشاورزی منفی ۲،۲ درصد نسبت به سال ۱۴۰۱ رشد داشته است.

نتایج محاسبات مرکز آمار ایران حاکی از آن است که رشته فعالیت‌های گروه کشاورزی منفی ۲،۲ درصد شامل زیربخش‌های زراعت و باغداری، دامداری، جنگل‌داری و ماهیگیری، گروه صنایع و معادن ۶،۹ درصد شامل: استخراج نفت خام و گاز طبیعی ۲،۲، سایر معادن ۱،۵، صنعت ۲،۱، انرژی منفی ۶،۱ و ساختمان ۳،۴ درصد و فعالیت‌های گروه خدمات ۵،۷ درصد شامل زیربخش‌های عمده و خرده‌فروشی، فعالیت‌های خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا، حمل و نقل، انبارداری، پست، اطلاعات و ارتباطات، فعالیت‌های مالی و بیمه، مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار و دامپزشکی، اداره امور عمومی و خدمات شهری، آموزش، فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی و سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی نسبت به سال ۱۴۰۱ رشد داشته است.

در روش هزینه‌های مخارج GDP، از مجموع اجزای تقاضای نهایی به دست می‌آید. اجزای تقاضای نهایی به پنج سه‌فصل مصرف نهایی خصوصی، مصرف نهایی دولت، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، خالص صادرات و تغییر در موجودی انبار و اشتباهات آماری تفکیک می‌شود. بررسی روند رشد اجزای تقاضای نهایی در سال ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد هزینه مصرف نهایی خصوصی معادل ۵،۲ درصد، هزینه مصرف نهایی دولت رشدی معادل ۱۶،۷ درصد، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ۴،۸ درصد، صادرات کالا و خدمات ۱۳،۰ درصد و واردات کالا و خدمات نیز معادل ۹،۵ درصد افزایش داشته است. رشد محصول ناخالص داخلی در سه ماهه چهارم سال جاری به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰، ۲۰،۱۳۹۰ درصد محصول ناخالص داخلی و ۰،۹ درصد محصول ناخالص داخلی بدون نفت می‌باشد که رشته فعالیت‌های گروه صنایع و معادن ۴،۹ درصد، گروه خدمات ۱،۵ درصد و گروه کشاورزی ۰،۶ درصد نسبت به سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ رشد داشته است. در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه سال قبل هزینه مصرف نهایی خصوصی معادل ۲،۷ درصد، هزینه مصرف نهایی دولت رشدی معادل ۱۶،۷ درصد، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ۴،۹ درصد، صادرات کالا و خدمات منفی ۵،۵ درصد و واردات کالا و خدمات ۹،۱ درصد رشد داشته است.

رشد اقتصادی در دولت سیزدهم ۲،۴ برابر دولت قبل

متوسط رشد اقتصادی سالانه کشور در ۳ سال اخیر در دولت سیزدهم ۵،۲۳ درصد بوده است. این در حالی است که متوسط رشد اقتصادی سالانه کشور در ۸ سال دولت‌های یازدهم و دوازدهم ۲،۲ درصد بود. بر این اساس شاخص رشد اقتصادی کشور در دولت سیزدهم نسبت به دولت گذشته نزدیک به ۲،۴ برابر شده است. متوسط رشد اقتصادی فصلی کشور در دولت سیزدهم (از پاییز ۱۴۰۰ تا زمستان ۱۴۰۲) حدود ۴،۹ درصد بوده است. این در حالی است که متوسط رشد اقتصادی فصلی کشور در دولت حسن روحانی (از پاییز ۱۳۹۲ تا تابستان ۱۴۰۰) حدود ۲،۵ درصد بود. نکته مهم آن که متوسط رشد اقتصادی فصلی در دولت دوازدهم زیر صفر (منفی یک دهم درصد) بود. به عبارتی دولت سیزدهم پس از یک دوره چهارساله رشد اقتصادی زیر صفر، اقتصاد کشور را به رشد مثبت باالی ۵ درصد رساند.

بهبود در اغلب بخش‌ها

بررسی آمارهای منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران حاکی از بهبود رشد در اغلب بخش‌های اقتصادی کشور نسبت به سال ۱۴۰۱ است. در حالی که نرخ رشد اقتصادی در سال ۱۴۰۱ برابر با ۵،۷ درصد بوده این نرخ در سال گذشته به ۵،۷ درصد رسیده است. البته در بخش رشد بدون نفت شاهد کاهش این نرخ هستیم به طوری که در سال ۱۴۰۱ این نرخ ۴،۸ درصد و در سال گذشته ۳،۴ درصد بوده است.

طبق این گزارش هر چند گروه کشاورزی در سال گذشته همچنان با نرخ رشد منفی مواجه است، اما مقایسه آن با سال ۱۴۰۱ نشان دهنده بهبود شرایط است. در سال رشد کشاورزی منفی ۳،۲ درصد بوده که در سال گذشته به منفی ۲،۲ درصد رسیده است. در گروه صنایع و معادن نیز رشد ۶،۶ درصدی سال ۱۴۰۱ در سال گذشته به ۶،۹ درصد بهبود پیدا کرده است. در این سال بالاترین نرخ رشد و بهبود به بخش استخراج نفت و گاز مربوط می‌شود که به دلیل دیپلماسی فعال دولت سیزدهم زمینه افزایش تولید و صادرات نفت فراهم کرد به طوری که صادرات نفت به پیش از شرایط برجام باگشت، بر همین اساس رشد ۶،۶ درصدی این بخش در سال ۱۴۰۱ به ۲،۳ درصد در سال گذشته جهش کرده است. یکی دیگر از بخش‌های مهم و اثرگذار در تولید ناخالص داخلی بخش ساختمان است که در سال گذشته بهبود قابل توجهی یافته است. نرخ رشد ساختمان در سال ۱۴۰۱ منفی ۲،۳ درصد بوده است که این نرخ در سال گذشته به ۳،۴ درصد افزایش یافته است. همچنین گروه خدمات که بیش از نیمی از تولید ناخالص داخلی کشور را در اختیار دارد، در این سال با یک درصد افزایش از ۴،۷ درصد در سال ۱۴۰۱ به ۵،۷ درصد در سال گذشته رسیده است.

نگاهی به ۱۰۰۰ روز جهاد اقتصادی شهید رئیسی

جان گرفتن اقتصاد از دست رفته ایران به همت خادم جمهور

شهید آیت الله سید ابراهیم رئیسی، حدود هزار روز به عنوان خادم جمهور انجام وظیفه کرد تا اینکه در یک حادثه تلخ به شهادت رسید. بررسی خدمات و عملکرد این شهید والامقام در این مدت در شاخص‌های کلان اقتصادی کاملاً روشن است. به طوری که در این مدت کوتاه و حتی پیش از آنکه دوره فعالیت دولت سیزدهم به پایان برسد، بسیاری از شاخص‌ها و متغیرهای کلان اقتصادی کشور متحول شد. در حالی که دهه ۱۳۹۰ با عنوان «دهه سوخته و از دست رفته اقتصاد ایران» نامگذاری شده است، تنها با گذشت سه سال از دولت سیزدهم، شاخص‌ها و نماگرهای مختلف نشان از به ثمر نشستن تلاش‌های بی‌وقفه دولت برای بهبود شرایط اقتصادی و وضعیت معیشت مردم دارد. در این گزارش هزار روز خدمت دولت شهید رئیسی در هفت بخش و شاخص اصلی اقتصاد با دولت قبل مورد مقایسه قرار گرفته است تا میزان تغییرات و بهبود شرایط ملموس تر باشد. یکی از این شاخص‌ها رشد اقتصادی است که از وضعیت منفی در سه سال پایانی دولت دوازدهم به مثبت ۵٫۵ درصد در سه سال نخست دولت سیزدهم رسیده است. در حوزه تجارت خارجی نیز با فعال شدن دیپلماسی اقتصادی دولت و گسترش روابط با کشورهای منطقه و همسایه شاهد تغییرات قابل توجهی هستیم به طوری که در سه سال نخست دولت سیزدهم ارزش تجارت خارجی کشور به بیش از ۱۵۲ میلیارد دلار بالغ شده است. در بخش شاخص تورم و متغیرهای پولی و اعتباری اثرگذار در آن مانند نرخ رشد نقدینگی و رشد پولی نیز گزارش‌ها از موفقیت سیاست تثبیت بانک مرکزی حکایت می‌کند. بر همین اساس نرخ تورم نقطه به نقطه مصرف‌کننده از مردادماه ۱۴۰۰ تا فروردین ماه ۱۴۰۳ حدود ۱۲٫۸ درصد کاهش داشته و تورم سالانه نیز از ابتدای دولت یعنی مردادماه ۱۴۰۰ از ۴۵٫۷ درصد به ۳۸٫۸ درصد در فروردین ماه ۱۴۰۳ کاهش یافته، همچنین رشد نقدینگی از ۳۹ درصد در سال ۱۴۰۰ به ۲۴٫۳ درصد در سال ۱۴۰۲ رسیده است. همچنین دولت سیزدهم در حوزه اشتغال و بازار کار یک رکورد تاریخی دیگر به ثبت رسانده است. گزارش‌های رسمی نشان می‌دهد خالص اشتغال ایجاد شده از منفی ۱۰۰ یک میلیون نفر در سال ۱۳۹۹ به ۷۷۴ هزار نفر در سال ۱۴۰۲ رسیده و بر همین اساس در پاییز این سال نرخ بیکاری فصلی به رکورد تاریخی ۷٫۶ درصد رسیده است. شاخص دیگری که در سه سال اخیر متحول شده است به انضباط مالی و پایداری بودجه مربوط می‌شود. در این مدت با افزایش سهم مالیات در بودجه، اتکا به درآمدهای نفتی بشدت کم‌رنگ شده است. از سوی دیگر در شاخص‌های رفاهی و عدالت اجتماعی نیز دولت سیزدهم عملکرد قابل قبولی داشته است. در این بخش تخصیص یارانه‌های مستقیم و غیرمستقیم به افراد برای حمایت معیشتی رشد بالایی داشته و به طور میانگین ۸۳ درصد افزایش یافته است. در بخش حقوق و دستمزد هم متوسط ۱۶ درصدی رشد حقوق بخش دولتی در دولت دوازدهم به رشد ۳۹ درصدی در دولت سیزدهم رسیده است. دولت سیزدهم در زمینه رونق تولید و احیای طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام هم خوش درخشیده است. در این دولت ۸ هزار و ۷۷۰ واحد تولیدی تعطیل شده و هزاران طرح و پروژه عمرانی به اتمام رسیده است.

۱ اقتصاد کلان رشد اقتصادی چند برابر شد

رشد اقتصادی به عنوان یکی از شاخص‌های اساسی رونق اقتصادی در کشور طی نزدیک به سه سال فعالیت دولت سیزدهم بهبود قابل ملاحظه‌ای یافته است، به طوری که میانگین رشد اقتصادی در سه سال پایانی دولت دوازدهم منفی ۲۰٫۵ درصد بوده و این عدد در سه سال ابتدایی فعالیت دولت سیزدهم به بیش از ۵۰٫۵ درصد رسیده است. به طور مشخص رشد اقتصادی کشور در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ترتیب برابر با ۵٫۶ و ۵ درصد بوده و برآوردها نشان می‌دهد این رقم در سال ۱۴۰۲ به بیش از ۶ درصد رسیده است. به رغم طرح برخی ادعاها از سوی مسئولان

دولت قبل مبنی بر پایین بودن کیفیت رشد در دولت سیزدهم، تحلیل رشد اقتصادی بخش‌های مختلف اقتصادی نشان می‌دهد متوسط رشد ارزش افزوده گروه صنایع و معادن (بجز استخراج نفت و گاز) از ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ برابر منفی ۸٫۲ درصد بوده در حالی که از ابتدای دولت سیزدهم تا ۹ ماهه اول ۱۴۰۲ ۷۰٫۸ درصد رسیده است.

همچنین متوسط رشد ارزش افزوده گروه خدمات از ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ برابر منفی ۳۰٫۱ درصد بوده در حالی که از ابتدای دولت سیزدهم تا ۹ ماهه اول ۱۴۰۲ ۵۸٫۵ درصد رسیده است. در بخش استخراج نفت و گاز، متوسط رشد ارزش افزوده از ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ برابر منفی ۱۶٫۱ درصد بوده در حالی که از ابتدای دولت سیزدهم تا ۹ ماهه اول ۱۴۰۲ ۱۱٫۴۶ درصد رسیده است. متوسط رشد تولید بخش صنعت در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ منفی ۴۰٫۷ درصد و در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۹ ماهه اول ۱۴۰۲ ۳۰٫۹۱ درصد بوده است. همچنین میانگین شاخص مقدار تولید بخش صنعت در سه سال پایانی دولت دوازدهم ۱۰۲- درصد و در دولت سیزدهم ۴۰٫۸ درصد بوده است. در رشد تولید کالاهای منتخب نیز می‌توان تفاوت چشمگیر عملکرد دولت دوازدهم و سیزدهم را مشاهده کرد. رشد میانگین تولید انواع سواری در دولت سیزدهم نسبت به سه سال پایانی دولت دوازدهم ۲۵ درصد بوده است. این عدد در مورد وانت ۸۷ درصد، اتوبوس، مینی بوس و ون ۶۸ درصد، کامیون، کامیونت و کشنده ۲۹۹ درصد، کمباین ۲۴۵ درصد، تراکتور ۵۷ درصد، محصولات پتروشیمی ۲۰ درصد، الیاف اکریلیک ۱۴ درصد، چرم ۸۷ درصد، انواع تلویزیون ۸۳ درصد، یخچال و فریزر ۵۵ درصد، ماشین لباسشویی ۹۶ درصد، فولاد خام ۱۴ درصد، شمش آلومینیوم ۷۴ درصد، کاشی و سرامیک ۲۶ درصد و شیشه جام ۶۰ درصد بوده است. نتیجه بهبود رشد اقتصادی، ارتقای شاخص‌های رفاه در اقتصاد است. در این زمینه می‌توان به رشد هزینه‌های مصرف‌کننده بخش خصوصی در دولت سیزدهم در مقایسه با دولت قبل اشاره کرد. متوسط رشد هزینه مصرف‌کننده بخش خصوصی از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۰ برابر منفی ۰٫۳ درصد و از سال ۱۴۰۰ تا ۹ ماهه اول ۱۴۰۲ ۷۰٫۵۱ درصد بوده است. این داده که از مجموع مصرف‌کننده‌های خانوار و مصرف‌کننده‌های مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار به دست می‌آید، نشان می‌دهد رشد اقتصادی در دولت سیزدهم به بهبود جدی مصرف مردم منجر شده است. شاخص مهم دیگری که می‌تواند پایداری رشد را در اقتصاد تضمین کند، سرمایه‌گذاری یا تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ملی است. این شاخص در دهه ۱۳۹۰ به طور کلی منفی بوده و نرخ رشد آن در طول سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ منفی ۱۳٫۸ درصد بوده است. با آغاز دولت سیزدهم رشد تشکیل سرمایه ثابت مثبت شد به نحوی که سال ۱۴۰۰ به ۴۰٫۱ درصد و سال ۱۴۰۱ نیز به ۲۰٫۵ درصد رسید. همچنین رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ۹ ماهه اول سال ۱۴۰۲ نیز ۴۰٫۵ درصد و به طور متوسط رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در طول دولت سیزدهم ۳۰٫۶ درصد بوده است. به این ترتیب می‌توان امیدوار بود با اقدامات دولت سیزدهم، کشور از بحران سرمایه‌گذاری ایجاد شده در دهه ۱۳۹۰ خارج شود.

۲ تجارت تجارت خارجی ۱۵۲ میلیارد دلاری

یکی از دستاوردهای اساسی دولت سیزدهم ارتقای روابط با کشورهای منطقه و عضویت در پیمان‌های مهم منطقه‌ای مانند شانگهای و بریکس بوده و این موضوع موجب بهبود وضعیت تجارت منطقه‌ای شده است. به طوری که حجم تجارت خارجی غیرنفتی در سه سال اول دولت سیزدهم نسبت به سه سال پایانی دولت دوازدهم با ۳۴۰٫۲ درصد رشد از ۲۴۶٫۲ به ۳۳۱٫۳ میلیارد دلار رسیده است. در سه سال پایانی دولت دوازدهم، صادرات کالاهای غیرنفتی به طور متوسط ۴۰٫۱ میلیارد دلار بوده است. با آغاز دولت سیزدهم روند صادرات کالاهای غیرنفتی بشدت بهبود یافت به نحوی که در سال ۱۴۰۰ صادرات کشور بارشد بیش از ۴۰ درصدی به بیش از ۴۹ میلیارد دلار رسید. در سال ۱۴۰۱ این عدد ۵۴٫۱ میلیارد دلار و در سال ۱۴۰۲ برابر با ۴۹٫۳ میلیارد دلار و متوسط صادرات کالاهای غیرنفتی در این سه سال ۵۰٫۸ میلیارد دلار بوده است. در مجموع صادرات کالاهای غیرنفتی (بدون میعانات گازی) سه سال دولت سیزدهم با ۲۶٫۷ درصد رشد نسبت به سه سال دولت دوازدهم از ۱۲۰٫۳ به ۱۵۲٫۴ میلیارد دلار رسیده است.

از سوی دیگر دولت سیزدهم ضمن بهبود ذخایر ارزی و جهش در عملکرد صادراتی، زمینه را برای واردات کالاهای مورد نیاز، بویژه

کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای فراهم کرد به نحوی که از ابتدای دولت سیزدهم سهم کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای از واردات، ۸۴٫۹ درصد بوده و تنها ۱۵٫۱ درصد از واردات به کالاهای مصرفی اختصاص داشته است. دیپلماسی انرژی در دولت سیزدهم به نحوی پیش رفت که توانست موانع متعدد پیش‌روی تجارت خارجی محصولات انرژی کشور را به میزان بسیار زیادی برطرف کند. مطابق داده‌های بانک مرکزی، میزان صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی، مایعات و میعانات گازی در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ به طور متوسط ۳۴٫۶ میلیارد دلار گزارش شده است. این در حالی است که این عدد در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به بیش از ۴۷ میلیارد دلار رسید. مازاد ارز تجاری ایجاد شده از محل توسعه تعاملات انرژی ایران در کشورهای دنیا موجب شده است کشور بتواند بازار ارز را از جهش‌های بی‌رویه‌ها مضمون سازد و کنترل مناسبی بر نظام ارزی داشته باشد.

دولت سیزدهم ضمن شکستن شاکله تحریم‌های بین‌المللی، از گشایش‌های ایجاد شده برای پیشرفت در تولید بهره برده و این یک انتخاب بهینه برای نظام انرژی کشور در شرایط موجود بوده است؛ البته تکمیل زنجیره ارزش تولیدات این حوزه که در دولت‌های یازدهم و دوازدهم بخصوص در حوزه‌هایی چون توسعه پالایشگاه‌ها متوقف شده بود، در دولت سیزدهم بشدت دنبال شد. این عامل زمینه را برای انتخاب بهینه‌تر یعنی پرهیز از فروش محصولات بالادستی، فراهم خواهد کرد.

۳ رفاه رشد ۸۳ درصدی یارانه ها

یکی از اقدامات قابل ملاحظه در دولت سیزدهم، توجه به معیشت مردم و بویژه اقشار کم درآمد و جبران آثار نامناسب رفاهی ناشی از تحمیل تورم‌های بالای در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ بر اقتصاد بود. در حوزه هدفمندسازی یارانه‌ها، میانگین رشد سالانه یارانه نقدی و غیرنقدی و مستمری پرداخت شده در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ برابر با ۳۹ درصد بوده در حالیکه در سه سال اول دولت سیزدهم این پرداخت‌ها به طور میانگین سالانه حدود ۸۳ درصد رشد داشته است. در حوزه خرید تضمینی گندم به عنوان یکی از سیاست‌های تضمین‌کننده امنیت غذایی در کشور و کاهش و حذف وابستگی کشور به واردات گندم، رشد هزینه‌های خرید تضمینی گندم و یارانه

نان در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ به طور میانگین سالانه حدود ۸۵ درصد بوده، حال آنکه میانگین رشد سالانه این هزینه‌ها در سه سال اول دولت سیزدهم حدود ۱۵۴ درصد بوده است. همچنین دولت سیزدهم در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ در مجموع بیش از ۴۷۴ هزار میلیارد ریال یارانه دارودار قالب طرح دارویرا پرداخت کرده تا منافع حاصل از یارانه دارو مستقیماً به مصرف‌کننده‌های اصابت کرده و از انحراف یارانه‌ها جلوگیری شود. در حوزه حقوق و دستمزد، دولت سیزدهم تلاش کرده تا آثار افزایش رشد اقتصادی در دستمزد نیروی کار دولتی و خصوصی، نمود پیدا کند. در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ حقوق و دستمزد دولتی، به طور متوسط ۱۶ درصد رشد کرده است. این در حالی است که رشد حقوق و دستمزد دولتی در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ به طور متوسط ۳۹ درصد بوده است. حداقل حکم کارگزینی نیروی کار دولتی نیز در سه ساله آخر دولت دوازدهم به طور متوسط هر ساله ۲۵ درصد و در دولت سیزدهم هر ساله ۳۹ درصد رشد کرده است. همچنین مطابق با مصوبات شورای عالی کار، حداقل دستمزد نیروی کار در بخش خصوصی در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ به طور متوسط ۲۶ درصد و در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ به طور متوسط ۳۹ درصد رشد کرده است. همانگونه که در داده‌های فوق پیداست، رشد دستمزد‌های خصوصی و دولتی در دولت سیزدهم بیش از دولت دوازدهم است. همچنین در دولت سیزدهم، دستمزد خصوصی و دولتی به طور متوازن رشد کرده است اما در دولت دوازدهم، رشد دستمزد دولتی همواره بیش از دستمزد خصوصی بوده است. یکی از عرصه‌های موفقیت دولت سیزدهم حوزه سلامت و بهداشت بوده است. در طول دوره فعالیت دولت سیزدهم توجه به زیرساخت‌های سلامت افزایش یافت به نحوی که نسبت به سه سال آخر دولت دوازدهم تعداد تخت‌های فعال ۸۰٫۸ درصد و نسبت تخت‌های فعال به جمعیت ۴٫۶ درصد افزایش پیدا کرد. در همین بازه زمانی نیز میزان پوشش خدمات اورژانس در آژادراه‌ها، راه‌های اصلی، فرعی و روستایی ۲٫۳ درصد افزایش یافته است. میزان مرگ و میر اطفال زیر یک سال در دولت سیزدهم نسبت به سه ساله پایانی دولت دوازدهم ۸۰ درصد کاهش پیدا کرده است. دولت سیزدهم توجه ویژه‌ای به توسعه بخش دارو و تجهیزات پزشکی داشته به طوری که ارزش داروی تولید داخل نسبت به سه سال پایانی دولت دوازدهم بیش از ۲۶۳ درصد رشد داشته است.

۴ بودجه بودجه پایدار شد

یکی از اقدامات مهم و اساسی در دولت سیزدهم، پایدارسازی منابع بودجه عمومی بوده است. متوسط رشد درآمدهای مالیاتی و گمرکی در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹ حدود ۲۰ درصد بوده است. در حالی که متوسط رشد درآمدهای مالیاتی و گمرکی در طول دولت سیزدهم (سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲) حدود ۶۱ درصد بوده است. نسبت درآمدهای مالیاتی به منابع بودجه عمومی از ۳۶٫۸ درصد در سال ۱۳۹۹ به ۴۱ درصد در سال ۱۴۰۲ رسیده است. این بدان معناست که دولت سیزدهم در مسیر پایدارسازی منابع بودجه عمومی حرکت کرده است. افزایش نسبت مالیات در بودجه عمومی در دولت سیزدهم در حالی رخ داده است که شاهد رشد اقتصادی هستیم. به بیان دیگر

سیاست افزایش مالیات به نحوی اعمال شده است که بر تولید ملی اثر انقباضی نداشته باشد. در این سال‌ها دولت توانسته است با انسجام بودجه‌ای و منظم کردن اجزای بودجه خود، ضمن افزایش رشد اقتصادی، فشار بودجه را به مالیات دهندگان تحمیل نکند. دولت سیزدهم در راستای پایدارسازی منابع بودجه تلاش کرد که اتکای بودجه به انتشار اوراق دولتی را محدود کند.

ویژه چش‌روز فراق غم‌انگیز شهید جمهور

ادامه از صفحه ۷

اجرای طرح دارویار و بهبود نظام توزیع دارو در کشور و جلوگیری از قاچاق معکوس دارو به سایر کشورها، صفر کردن فرانشیز خدمات بستری تحت پوشش بیمه پایه در بیمارستان‌های دولتی دانشگاهی برای پنج دهک اول، ایجاد صندوق بیماری‌های خاص و صعب‌العلاج و حفاظت مالی از بیماران خاص و صعب‌العلاج مبتلا به ۱۰۷ نوع بیماری مشمول در قالب ۵۱ بسته خدمت درمانی و دارویی، بهره‌برداری از قریب به ۳۰۰ پروژه بهداشتی نظیر خانه بهداشت، مرکز جامع سلامت روستایی و شهری و آزمایشگاه تشخیص طبی از جمله خدمات دولت سیزدهم در حوزه بهداشت و درمان بوده است.

۶ تورم ب مهر تورم و انضباط پولی

یکی از شاخص‌های مهم و اساسی که همواره در روند رشد اقتصادی مورد توجه قرار می‌گیرد، تورم و افزایش سطح عمومی قیمت‌هاست. دولت دوازدهم به واسطه اتخاذ رویکرد خاص سیاسی در تعامل با دنیا موجب تحمیل نرخ‌های بالای تورم در کشور از سال ۱۳۹۷ شد. به طوری که نرخ رشد شاخص قیمت مصرف‌کننده نقطه به نقطه از ۴۷.۵ درصد در اسفند ۱۳۹۷ به ۴۸.۷ درصد در اسفندماه ۱۳۹۹ افزایش یافت. دولت سیزدهم در راستای مهار تورم سیاست‌های مختلفی اعمال کرد. کاهش کسری بودجه و واقعی‌سازی

بودجه، سیاست‌های کنترل ترانزنامه بانکی، سیاست‌های تنظیم بازار و سیاست‌های اطمینان بخشی و پیش‌بینی پذیرسازی بازار و کنترل فضای انتظارات تورمی از جمله سیاست‌های دولت سیزدهم برای مهار تورم بوده است. در نتیجه اعمال این سیاست‌ها، این نرخ از ۴۳.۷ درصد در مرداد ۱۴۰۰ (ابتدای دولت سیزدهم) به ۳۰.۹ درصد در فروردین ۱۴۰۳ رسیده است. تورم سالانه نیز از ابتدای دولت یعنی مرداد ۱۴۰۰ از ۴۵.۷ درصد به ۳۸.۸ درصد در فروردین ماه ۱۴۰۳ کاهش یافته است و فرایند کاهش تورم ادامه دارد. در این میان، دولت سیزدهم سیاست بزرگ با توزیعی حذف ارز ترجیحی را نیز پشت سر گذاشت که این سیاست یک فشار تورمی را ایجاد کرد. دولت با وجود گذراندن این سیاست، تورم را نسبت به انتهای دولت دوازدهم تا حد زیادی کنترل کرده است.

رشد شاخص قیمت تولیدکننده نیز از ۶۴.۶ درصد در تابستان ۱۴۰۰ به ۴۳.۸ درصد در پاییز ۱۴۰۲ کاهش یافته است. نقطه به نقطه تولیدکننده نیز در همین بازه زمانی از ۵۸.۹ به ۴۳.۶ درصد کاهش یافته است. بر همین اساس، نرخ رشد نقدینگی از ۲۳ درصد در سال ۱۳۹۷ به ۴۰.۶ درصد در سال ۱۳۹۹ رسیده که نشان از روند افزایشی رشد نقدینگی در سه سال پایانی دولت دوازدهم دارد. این در حالی است که رشد نقدینگی از ۳۹ درصد در سال ۱۴۰۰ به ۲۴.۳ درصد در سال ۱۴۰۲ رسیده است. نسبت نقدینگی به تولید ناخالص داخلی جاری نیز در اسفند ۱۳۹۹، ۶۳ درصد بوده است. این نسبت در انتهای سال ۱۴۰۲ به ۳۷ درصد کاهش یافته است.

اگر دولت سیزدهم بنا داشت سطح نقدینگی را در همان نسبت‌های اسمی دولت دوازدهم حفظ کند، در انتهای سال ۱۴۰۲، باید نقدینگی به بیش از ۱۳۱۰ هزار میلیارد تومان افزایش می‌یافت. یعنی ۶۸ درصد بیش از مقدار نقدینگی در این زمان. از سوی دیگر نسبت نقدینگی به تولید ناخالص داخلی ثابت در اسفند ۱۳۹۹ نسبت به اسفند ۱۴۰۲، ۱۴۲ درصد رشد کرده است.

این در حالی است که این نسبت در اسفند ۱۴۰۲، نسبت به اسفند ۱۳۹۹، ۸۹ درصد رشد کرده است. نسبت پایه پولی به نقدینگی در همه سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۲ در حدود ۱۴ درصد باقی مانده است. نسبت پایه پولی به تولید ناخالص داخلی جاری در سال ۱۳۹۹، ۸۰ درصد بوده که این نسبت در سال ۱۴۰۲ به ۵ درصد کاهش یافته است.

اگر دولت بنا داشت این نسبت را حفظ کند، لازم بود پایه پولی در انتهای سال ۱۴۰۲، ۵۱.۱۴۰۲ درصد بیش از مقدار تحقق یافته آن باشد. همچنین رشد نسبت پایه پولی به تولید ناخالص داخلی ثابت، در سه ساله آخر دولت دوازدهم، ۱۲۸ درصد و در سه ساله اول دولت سیزدهم، ۱۰۴ درصد بوده است. لذا این ادعا که عمدتاً توسط مسئولان اقتصادی دولت دوازدهم مطرح می‌شود مبنی بر آن که در دولت سیزدهم نسبت به دولت دوازدهم پایه پولی بیشتری تولید شده است، ادعایی نادرست است.

مجموع داده‌های فوق نشان می‌دهد که عملکرد پولی در دولت سیزدهم بسیار منظم‌تر از دولت دوازدهم بوده و در این دولت، هم رشد اقتصادی بالایی رخ داده است هم تورم کمتری اتفاق افتاده و هم نظامات پولی به طور دقیق‌تر مدیریت شده‌اند.

۷ بازارکار اشتغالزایی خالص ۷۷۴ هزار نفری

در دولت دوازدهم نرخ مشارکت اقتصادی از ۴۴.۵ درصد در سال ۱۳۹۷ به ۴۱.۳ درصد در سال ۱۳۹۹ رسید؛ اما از ابتدای دولت سیزدهم روند کاهش مشارکت اقتصادی که در سال‌های قبل رخ داده بود متوقف شد و در کانال ۴۱ درصد باقی ماند. متوسط نرخ بیکاری ۱۵ ساله و بیشتر در طول سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹ برابر ۱۰.۸ درصد بوده این در حالی است که نرخ بیکاری در طول سال‌های دولت سیزدهم کاهش مناسبی داشته است.

متوسط نرخ بیکاری در دولت سیزدهم برابر ۸.۸ درصد بوده به نحوی که این نرخ از ۹.۶ درصد در سال ۱۳۹۹ به ۸.۱ درصد در سال ۱۴۰۲ رسیده است. خالص اشتغال ایجاد شده (تغییرات شاغلان) از منفی ۱ میلیون نفر در سال ۱۳۹۹ به ۷۷۴ هزار نفر در سال ۱۴۰۲ رسید. در پاییز این سال نرخ بیکاری فصلی به رکورد تاریخی ۷.۶ درصد رسید.

در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲، بیش از یک میلیون و هشتصد هزار مجوز (اعم از مجوز کسب و کار جدید، موافقت اصولی، استعلام و...) و بیش از دو میلیون و دویست هزار تمدید مجوز از طریق درگاه ملی مجوزها صادر شده که عددی منحصر به فرد است و از تمایل مردم به ایجاد و تداوم مشاغل حکایت می‌کند.

دولت دوازدهم در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ در مسیر افزایش انتشار اوراق مالی پیش رفت به نحوی که سهم خالص تأمین وجه از محل اوراق مالی از کل بودجه عمومی در این سه سال حدود ۱۳ درصد بوده است. سیاست دولت دوازدهم در افزایش اتکای بودجه به انتشار اوراق دولتی موجب شد، دولت سیزدهم از ابتدای فعالیت تاکنون ۴۴۳ هزار میلیارد تومان صرف بازپرداخت اصل و سود اوراق مالی منتشر شده در دولت قبل کند و خالص تأمین مالی دولت از محل اوراق مالی در طول سه سال گذشته مجموعاً ۲۰۹ هزار میلیارد تومان بوده است.

به این ترتیب سهم خالص تأمین وجه از محل اوراق در دولت سیزدهم یعنی در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ حدود ۵.۳ درصد بوده که نشان از اتکای کمتر دولت سیزدهم بر بدهی برای تأمین منابع بودجه عمومی است. در خصوص ارتباط مالی دولت با صندوق توسعه ملی، دولت سیزدهم بواسطه دیپلماسی مناسب انرژی، توانسته است منابع بالاتری را به صندوق تزریق کند. مجموع میزان ورودی‌های صندوق توسعه ملی ناشی از فروش نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی در دولت دوازدهم به طور متوسط سالیانه حدود ۸ میلیارد دلار و در دولت سیزدهم به طور متوسط سالیانه حدود ۹.۵ میلیارد دلار بوده است.

به علاوه با تلاش دولت سیزدهم، بیش از ۴ میلیارد دلار از مطالبات صندوق از بخش‌های مختلف وصول شده است. این در حالی است که مجموع مطالبات وصول شده تا پیش از دولت سیزدهم و در دولت‌های مختلف، تنها ۱.۱ میلیارد دلار بوده است.

۵ رونق تولید احیای تولید و تکمیل و بهره‌برداری از طرح‌های عمرانی

خدمات دولت سیزدهم را می‌توان در موارد بی‌شماری ذکر کرد. از جمله مهم‌ترین این موارد می‌توان به احیای ۸۷۷ واحد تولیدی را کد و اتمام هزاران طرح نیمه تمام که سالیان سال متوقف مانده بودند اشاره کرد. تنها در سال ۱۴۰۲، بالغ بر ۱۲۰ پروژه عمرانی بزرگ و کوچک به ارزش روز بیش از ۵۰۰ هزار میلیارد تومان به بهره‌برداری رسیده است؛ از پروژه‌های کلانی از جمله آزادراه ایزدخواست - شیراز به طول ۲۱۲ کیلومتر، راه آهن همدان - سنندج به طول ۱۶۰ کیلومتر، سد چمشیر

در استان کهگیلویه و بویراحمد با ظرفیت ۲.۳ میلیارد مترمکعب و بیمارستان ۸۲۱ تختخوابی شهدای تجریش تا پروژه‌های متوسط مقیاس نظیر آبرسانی به شهرهای دارای تنش آبی، احداث ۹۰۰ کیلومتر بزرگراه و راه اصلی و ساخت ۱۲۳ بیمارستان با بیش از ۵۳۰ تخت و نهایتاً پروژه‌های فضاهای آموزشی پایه و عالی و فضاهای آموزشی پایه و عالی و اجرای طرح هادی روستایی.

